

НАСЕКОМО ЕАД

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА И
ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
31 ДЕКЕМВРИ 2023

	Страница
Обща информация	I
Годишен доклад за дейността	II-V
Одиторски доклад	VI
Отчет за финансовото състояние	1
Отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход	2
Отчет за промените в собствения капитал	3
Отчет за паричните потоци	4
Пояснителни приложения към годишния финансов отчет	
1. Описание на дейността	5
2. Основни положения от счетоводната политика на Дружеството	5-21
3. Съществени счетоводни преценки, приблизителни оценки и предположения	22
4. Имоти, машини и съоръжения	23
5. Нематериални активи	24
6. Други нетекущи активи	25
7. Материални запаси	25
8. Търговски и други вземания	26
9. Отсрочени данъчни активи	26
10. Пари и парични еквиваленти	27
11. Получени заеми	27
12. Равнение на задълженията, произтичащи от финансова дейност	28
13. Търговски и други задължения	28
14. Основен капитал	28
15. Задължения по лизингови договори	29
16. Приходи от продажба на продукция и услуги	29
17. Други приходи	29
18. Разходи за научна и развойна дейност, които не са капитализирани	30
19. Производствени разходи	30
20. Административни разходи	30
21. Нетен финансов разход	31
22. Разходи за данъци	31
23. Лизинги	31
24. Финансови инструменти и управление на финансовия риск	32
25. Условни задължения и поети ангажименти	36
26. Свързани лица	26
27. Събития, настъпили след датата на финансовия отчет	38

Съвет на Директорите:

Селин Едит Болар

Олга Алексеевна Егорова – Марсенак

Марк Луи Реймън Болар

Ксавие Марсенак

Павел Велков

Седалище и адрес на управление:

Община Столична; п.к. 1151

с. Лозен, местност „Сахтяница“, ул. "Съединение" № 299, ет. 1, ап. офис 1

Регистър и регистрационен номер:

ЕИК: 204640942

Главен Счетоводител:

Борислав Тачев Бойчев

Финансов Директор:

Владимир Денчев Денчев

Одитор:

„МАЗАРС“ ООД

гр. София, ул. Московска 3

Ръководството представя своя годишен доклад за дейността и годишния финансов отчет към 31 декември 2023 г. изготвен в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане, приети в Европейския съюз (МСФО).

ОБЕКТИВЕН ПРЕГЛЕД

„НАСЕКОМО“ ЕАД (Дружеството) е еднолично акционерно дружество, основано на 31.05.2017 и вписано в Търговския регистър на 15.06.2017 със седалище и адрес на управление Община Столична с. Лозен, п.к. 1151 ж.к. местност "Сахтяница", ул. "Съединение" № 299. Управлението и дейността на Дружеството се извършва от мястото на регистрация Община Столична с. Лозен, п.к. 1151 ж.к. местност "Сахтяница", ул. "Съединение" № 299.

Основният аспект от дейността на Дружеството през изминалата година бе завършване и пускане в експлоатация на центъра за научно-развойна дейност (NICE), дейността на който се състои от проучване и подобряване на методите за култивирано отглеждане на „Черна муха-войник“ (*Hermetia illucens*), както и на методите за преработка на ларвите до продукти годни за употребата им за храна на други животни. Дружеството продължава да набира средства за изграждане на фабрики за отглеждане на Черна муха и преработка на нейните ларви и производството на протеин, масло и тор от насекоми.

Основен капитал и Съвет на Директорите

1. Собствен капитал

Собственият капитал на Дружеството е разпределен в 79 273 броя поименни акции с номинална стойност 1 лев всяка. Към 31 декември 2023 година акционерният капитал е напълно внесен.

2. Съвет на Директорите

Дружеството се управлява от Съветът на директорите в състав: Селин Едит Болар, Олга Алексеевна Егорова – Марсенак, Марк Луи Реймън Болар, Ксавие Марсенак и Павел Велков

3. Възнаграждение

През отчетния период членовете на Съвет на Директорите не са получавали възнаграждения от Дружеството.

4. Акции

По силата на договор за размяна на акции от 13.12.2023 г. сключен между Насекомо Би Ви, Холандия от една страна и от "Морнинг Сайд Хил-Фонд за рисков капитал" КД ЕИК: 205916718.; "Фонд Ню вижън 3" КД ЕИК: 205819541 и Евгения Серафимова Софрониева – Иванова от друга страна, мажоритарният собственик придобива общо 6791 броя акции в капитала на Насекомо ЕАД. В замяна, миноритарните акционери придобиват акции в капитала на едноличния собственик Насекомо Би Ви както следва:

№	Заместващ акционер	Брой акции на Насекомо АД които се прехвърлят на Насекомо Би Ви.	Брой акции на Насекомо Би Ви получени в замяна	Номинална стойност на акциите на Насекомо Би Ви
1.	"Морнинг Сайд Хил-Фонд за рисков капитал"	3,636	54,540	EUR 0.10
2.	"Фонд Ню вижън 3" КД	1,878	28,170	EUR 0.10
3.	Евгения Серафимова Софрониева – Иванова	1,277	19,154	EUR 0.10

В резултат на замяната към края на отчетния период Насекомо Би Ви притежава 100% от акционерния капитал на Дружеството, който е разпределен в 79 273 обикновени акции с право на глас и номинал от 1 лв.

5. Участия в други предприятия

Участието на членовете на съветите в търговски дружества като неограничено отговорни съдружници, притежаването на повече от 25 на сто от капитала на друго дружество, както и участието им в управлението на други дружества или кооперации като прокуристи, управители или членове на съвети е следното:

- Селин Едит Болар – член на Съвета на Директорите, участва в управлението на следните дружества в България: Групама Застраховане ЕАД, Групама Животозастраховане ЕАД, Групама Животозастраховане Експрес ЕАД и Беоксис ООД.
- Олга Алексеевна Егорова – Марсенак – член на Съвета на Директорите, участва в управлението на следните дружества в България: Мади Естейтс ООД, Си.Екс.О Партиърс ООД и Рокет Еджукейшън ООД
- Марк Луи Реймън Болар – член на Съвета на Директорите, участва в управлението на следните дружества в България: Беоксис ООД, Офъл Имог ЕООД, Флай Дженетикс АД и Гурко Имот ООД
- Ксавие Марсенак – член на Съвета на Директорите, участва в управлението на следните дружества в България: Мади Естейтс ООД, и ФлайДженетикс АД
- Павел Велков – член на Съвета на Директорите, участва в управлението на следните дружества в България: Морнингсайд Хил мениджмънт ООД, Булкон България ООД, Морнингсайд Хил ООД, „Морнингсайд Хил фонд за рисков капитал“ – КД, „Джи Ар Партньърс“ АД

Нама информация за наличие на сключени договори по чл. 240б от ТЗ през 2023 г.

Членовете на Съвета на директорите не притежават привилегировани права да придобиват акции и облигации на Дружеството.

Информация за придобиване на собствени акции (чл. 187 д и чл. 247 от Търговския закон):

През годината не са извършвани сделки с ценни книжа издадени от Дружеството.

Анализ на финансови и нефинансови основни показатели за резултата от дейността

Финансови показатели

	2023	2022
Разходи за развойна дейност	1 401	940
Дълготрайни материални активи в процес на изграждане	1 157	5 592
Дълготрайни материални активи	5 982	1 160
Дълготрайни нематериални активи	1 789	1 186
Текущи активи	4 646	3 566
Парични средства и еквиваленти	2 983	3 010
Собствен капитал	280	5 515
Конвертируеми заеми	8 880	4 714
Текущи пасиви	3 954	1 777
Оперативен резултат	(4 889)	(3 113)
(Загуба) за периода	(5 235)	(3 447)
Рентабилността на собственият капитал	(18.7)	(0.62)
Коефициента на обща ликвидност	1.18	2.01
Коефициента на незабавна ликвидност	0.75	1.69

През отчетния период Дружеството е извършвало дейности, свързани със стартиране на основната му дейност в пилотния демонстрационен и иновационен център. През годината усилията са насочени към научна и развойна дейност свързана с подобряване на методите за култивирано отглеждане на „Черна муха“, както и на методите за преработка на ларвите до продукти годни за употребата им за храна на животни. Дейността на иновационния център през 2023 г. продължи да се характеризира с внедряване на пилотни научно-подоброени методи за роботизирано промишлено производство, прототипи на машини и съоръжения, както и на методи за оптимизация на основни производствени процеси. Тази дейност изисква значителни инвестиции в дълготрайни материални и нематериални активи, в това число развойна дейност. Основните капиталови инвестиции през 2023 г., подобно на предходни периоди са свързани с прототипи на машини, роботи и съоръжения в новоизградения демонстрационен център в околностите на София, който стартира дейност в края на 2023 г. Тези инаестии са финансирани със собствени средства на Дружеството и привлечен капитал под формата на заеми предимно от Дружеството-майка, Насекомо Би. Ви., както и от грантове свързани с финансиране на иновационни

дейности и от други инвеститори със стратегически интерес. Освен това към текущия отчетен период Дружеството е в процес на подаване на документация за патентоване на няколко иновативни продукти.

Вероятното бъдещо развитие на предприятието

Дружеството ще продължи развойната дейност и инвестициите в нематериални и материални активи, проучване на възможностите за развиване на дейности в югоизточна Европа посредством изграждане на мрежа от фабрики за отглеждане на Черна муха – войник и преработка на нейните ларви.

Действията в областта на научноизследователската и развойна дейност

Дружеството е съсредоточило научноизследователската си дейност върху:

- Оптимизиране на формулата за хранене на насекоми и конверсионното съотношение на фуражите за отглеждане на черната муха войник.
- Идентифициране и оценяване на хранителното качество и усвояемост на съставките, които да се адаптират за рецепти за храненето на насекоми.
- Пробно хранене с контролирани и тествани рецепти за изчисляване на параметрите на производителността като финално пресни и сухи тегла на ларви, състав на ларви (протеини, мазнини, пепелни влакна), коефициент на конверсия на фураж.
- Анализ на репродуктивните характеристики на черната муха войник; поява, излюпване, снасяне на яйца, предварителна подготовка.
- Усъвършенстващи технологии и процеси за отглеждане на насекоми.
- Проектиране, изграждане и тестване на прототипи на оборудване за унищожението на насекоми.
- Проектиране, изграждане и тестване на прототипи за подготовка и разпространение на насекоми.
- Проектиране, изграждане и тестване на технологии за преработка на насекоми за сушене и изтегляне на липиди от черната муха войник.

Дружеството е достигнало критериите на етап Развойна дейност.

Дружеството продължава да инвестира в развитие на производствено-техническата си база, като капитализираните разходи за периода, свързани с дълготрайни материални и нематериални активи в процес на придобиване са в размер 1,234 хил.лв (през 2022 г. 1,875 хил. лв.), а към 31 декември 2023 г. общата стойност на подобренията на активите, прототипните съоръжения в процес на въвеждане на експлоатация и нематериалните активи в процес на разработка възлизат на 1,939 хил.лв (6,687 хил. лв към 31.12.2022 г).

Наличието на клонове на предприятието и места за извършване на дейността

Дружеството разполага с наета сграда с производствена сграда и офис помещения в с. Лозен близо до гр. София.

Финансови инструменти

Осъществявайки дейността си, Дружеството е изложено на различни финансови рискове: пазарен риск (включващ валутен риск, риск от промяна в справедливата стойност на финансовите инструменти под влияние на пазарните лихвени нива и ценови риск), кредитен риск и ликвиден риск. Програмата на Дружеството за цялостно управление на риска е съсредоточена върху непредвидимостта на финансовите пазари и има за цел да намали евентуалните неблагоприятни ефекти върху финансовия резултат на Дружеството.

Ръководството на Дружеството продължава да следи развитието на конфликта в Украйна и да анализира потенциалните последствия от него. Като част от политиката за управление на рисковете, Ръководството взима в предвид рисковете свързани с конфликта и отчита, че към 31 декември 2023 г. не са идентифицирани експозиции които могат да окажат значителен ефект върху Дружеството.

(a) Пазарен риск

(i) Валутен риск

Дружеството не е изложено на съществен валутен риск, поради това, че експозициите, с които разполага, са в евро.

Финансовите активи и пасиви на Дружеството са следните:

	2023			2022		
	лева хил. лв.	евро хил. лв.	Общо хил. лв.	лева хил. лв.	евро хил. лв.	Общо хил. лв.
Финансови активи	2 788	394	3 182	808	2 402	3 210
Финансови пасиви	(928)	(4 505)	(5 432)	(869)	(50)	(919)
Краткосрочна експозиция	1 860	(4 111)	(2 250)	(61)	2 352	2 291
Финансови активи						
Финансови пасиви	(5 888)	(3 862)	(9 750)	(1 369)	(4 714)	(6 083)
Дългосрочна експозиция	(5 888)	(3 862)	(9 750)	(1 369)	(4 714)	(6 083)

(iii) *Risk от промени в паричните потоци и справедливите стойности в резултат от промяна на лихвените нива.*

Дружеството не е изложено на риск от промяна в пазарните лихвени проценти, тъй като не разполага с финансови активи или пасиви, доходите или разходите във връзка с които, са в зависимост от промяната на лихвените нива.

(б) **Кредитен риск**

Експозицията на Дружеството по отношение на кредитния риск е ограничена до балансовата стойност на финансовите активи, признати към датата на баланса.

(в) **Ценови риск**

Дружеството не е изложено на специфичен ценови риск. Намеренията на ръководството за минимизирането на ценови риск от негативни промени в цените на стоките и услугите, обект на търговските операции е да бъде правен периодичен анализ и обсъждане на договорните отношения за преразглеждане и актуализиране на цените спрямо промените на пазара.

Дружеството не притежава акции и ценни книжа, които са обект за търгуване, както и няма практика да търгува с финансови инструменти – съответно не е изложено на рискове от негативни промени на фондовите пазари.

(г) **Ликвиден риск**

Предпазливото управление на ликвидния риск предполага поддържане на достатъчно количество парични средства с които да покрива текущите си задължения.

Събития, настъпили след датата на финансовия отчет

Не са възникнали коригиращи събития или значителни некоригиращи събития между датата на финансовия отчет и датата на одобрението му за издаване.

Във връзка с военния конфликт между Русия и Украйна, Дружеството няма пряка експозиция към Украйна, Русия и Беларус. На този етап ръководството не е в състояние да оцени надеждно въздействието върху общата икономическа ситуация и влиянието върху направените прогнози за бъдещото развитие, парични потоци и резултати от дейността на Дружеството.

През януари 2024 г. Едноличният собственик Насекомо Би Ви набра допълнителни капиталови инвестиции на обща стойност 7,291 млн. евро, които ще бъдат използвани за подкрепа на дейността на Дружеството, както и за стартиране на първите големи индустриални проекти съвместно със стратегически партньори.

Отговорности на ръководството

Според българското законодателство ръководството следва да изготвя финансов отчет за всяка финансова година, който да дава вярна и честна представа за състоянието на Дружеството към края на годината и неговите финансови резултати. Ръководството е изготвило приложения тук финансов отчет в съответствие с Международните стандарти за финансово отчетяване (МСФО), приети в Европейския съюз.

Ръководството потвърждава, че е прилагало последователно адекватна счетоводна политика и че при изготвянето на финансовите отчети към 31 декември 2023 г. е спазен принципът на предпазливостта при оценката на активите, пасивите, приходите и разходите.

Ръководството също така потвърждава, че се е придържало към действащите МСФО, като финансовите отчети са изготвени на принципа на действащото предприятие.

Ръководството е отговорно за коректното водене на счетоводните регистри, за целесъобразното управление на активите и за предприемането на необходимите мерки за избягването и откриването на евентуални злоупотреби и други нередности.

Докладът за дейността на Дружеството през 2023 г. е одобрен на 10 април 2024.

Ксавие Марсенак
Насекомо ЕАД
София, 10 април 2024

**XAVIER
MARCENAC**
Digitally signed by
XAVIER MARCENAC
Date: 2024.04.10
17:09:24 +03'00'

ДОКЛАД НА НЕЗАВИСИМИЯ ОДИТОР

До
едноличния акционер
на Насекомо ЕАД

Мнение

Ние извършихме одит на финансовия отчет на **Насекомо ЕАД** („Дружеството“), съдържащ отчет за финансовото състояние към 31 декември 2023 г. и отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход, отчета за промените в собствения капитал и отчета за паричните потоци за годината, завършващ на тази дата, както и пояснителните приложения към финансовия отчет, съдържащи съществена информация за счетоводната политика и друга пояснителна информация.

По наше мнение, приложеният финансов отчет представя достоверно, във всички съществени аспекти, финансовото състояние на Дружеството към 31 декември 2023 г. и неговите финансови резултати от дейността и паричните му потоци за годината, завършващ на тази дата, в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), приети от Европейския съюз (ЕС).

База за изразяване на мнение

Ние извършихме нашия одит в съответствие с Международните одиторски стандарти (МОС). Нашите отговорности съгласно тези стандарти са описани допълнително в раздела от нашия доклад „Отговорности на одитора за одита на финансовия отчет“. Ние сме независими от Дружеството в съответствие с Международния етичен кодекс на професионалните счетоводители (включително Международни стандарти за независимост) на Съвета за международни стандарти по етика за счетоводители (Кодекса на СМСЕС), заедно с етичните изисквания на Закона за независимия финансов одит (ЗНФО), приложими по отношение на нашия одит на финансовия отчет в България, като ние изпълнихме и нашите други етични отговорности в съответствие с изискванията на ЗНФО и Кодекса на СМСЕС. Ние считаме, че одиторските доказателства, получени от нас, са достатъчни и уместни, за да осигурят база за нашето мнение.

Друга информация, различна от финансовия отчет и одиторския доклад върху него

Ръководството носи отговорност за другата информация. Другата информация се състои от доклад за дейността, изготвен от ръководството съгласно Глава седма от Закона за счетоводството, но не включва финансовия отчет и нашия одиторски доклад върху него.

Нашето мнение относно финансовия отчет не обхваща другата информация и ние не изразяваме каквато и да е форма на заключение за сигурност относно нея, освен ако не е изрично посочено в доклада ни и до стоещата, до която е посочено.

Във връзка с нашия одит на финансовия отчет, нашата отговорност се състои в това да прочетем другата информация и по този начин да преценим дали тази друга информация е в съществено несъответствие с финансовия отчет или с нашите познания, придобити по време на одита, или по друг начин изглежда да съдържа съществено неправилно докладване. В случай че на базата на работата, която сме извършили, ние достигнем до заключение, че е налице съществено неправилно докладване в тази друга информация, от нас се изисква да докладваме този факт.

Нямаме какво да докладваме в това отношение

Допълнителни въпроси, които поставя за докладване Законът за счетоводството

В допълнение на нашите отговорности и докладване съгласно МОС, по отношение на доклада за дейността, ние изпълнихме и процедурите, добавени към изискванията по МОС, съгласно „Указания относно нови и разширени одиторски доклади и комуникация от страна на одитора“ на професионалната организация на регистрираните одитори в България, Института на дипломираните експерт-счетоводители (ИДЕС)“. Тези процедури касаят проверки за наличието, както и проверки на формата и съдържанието на тази друга информация с цел да ни подпомогнат във формиране на становище относно това дали другата информация включва обявяванията и докладванията, предвидени в Глава седма от Закона за счетоводството, приложим в България.

Становище във връзка с чл. 37, ал. 6 от Закона за счетоводството

На базата на извършените процедури, нашето становище е, че:

- Информацията, включена в доклада за дейността за финансовия период, за която е изготвен финансовият отчет, съответства на финансовия отчет
- Докладът за дейността е изготвен в съответствие с изискванията на Глава седма от Закона за счетоводството.

Отговорности на ръководството за финансовия отчет

Ръководството носи отговорност за изготвянето и достоверното представяне на този финансов отчет в съответствие с МСФО, приети от ЕС и за такава система за вътрешен контрол, каквато ръководството определя като необходима за осигуряване изготвянето на финансови отчети, които не съдържат съществени неправилни отчитания, независимо дали дължащи се на измама или грешка.

При изготвяне на финансовия отчет ръководството носи отговорност за оценяване способността на Дружеството да продължи да функционира като действащо предприятие, оповестявайки, когато това е приложимо, въпроси, свързани с предположението за действащо предприятие и използвайки счетоводната база на

основата на предположението за действащо предприятие, освен ако ръководството не възнамерява да ликвидира Дружеството или да преустанови дейността му, или ако ръководството на практика няма друга алтернатива, освен да постъпи по този начин

Отговорности на одитора за одита на финансовия отчет

Нашите цели са да получим разумна степен на сигурност относно това дали финансовият отчет като цяло не съдържа съществени неправилни отчитания, независимо дали дължаци се на измама или грешка, и да издадем одиторски доклад, който да включва нашето одиторско мнение. Разумната степен на сигурност е висока степен на сигурност, но не е гаранция, че одит, извършен в съответствие с МОС, винаги ще разкрива съществено неправилно отчитане, когато такова съществува. Неправилни отчитания могат да възникнат в резултат на измама или грешка и се считат за съществени, ако би могло разумно да се очаква, че те, самостоятелно или като съвкупност, биха могли да окажат влияние върху икономическите решения на потребителите, вземани въз основа на този финансов отчет

Като част от одита в съответствие с МОС, ние използваме професионална преценка и запазваме професионален скептицизъм по време на целия одит. Ние също така

- идентифицираме и оценяваме рисковете от съществени неправилни отчитания във финансовия отчет, независимо дали дължаци се на измама или грешка, разработваме и изпълняваме одиторски процедури в отговор на тези рискове и получаваме одиторски доказателства, които да са достатъчни и уместни, за да осигурят база за нашето мнение. Рискът да не бъде разкрито съществено неправилно отчитане, което е резултат от измама, е по-висок, отколкото риска от съществено неправилно отчитане, което е резултат от грешка, тъй като измамата може да включва тайно споразумяване, фалшифициране, преднамерени пропуски, изявления за въвеждане на одитора в заблуждение, както и пренебрегване или заобикаляне на вътрешния контрол
- получаваме разбиране за вътрешния контрол, имащ отношение към одита, за да разработим одиторски процедури, които да са подходящи при конкретните обстоятелства, но не с цел изразяване на мнение относно ефективността на вътрешния контрол на Дружеството
- оценяваме уместността на използваните счетоводни политики и разумността на счетоводните приблизителни оценки и свързаните с тях оповестявания, направени от ръководството
- достигаме до заключение относно уместността на използване от страна на ръководството на счетоводната база на основата на предположението за действащо предприятие и, на базата на получените одиторски доказателства, относно това дали е налице съществена несигурност, опасаеща се до събития или условия, които биха могли да породят значителни съмнения относно способността на Дружеството да продължи да функционира като действащо предприятие. Ако ние достигнем до заключение, че е налице съществена несигурност, от нас се изисква да привлечем внимание в одиторския си доклад към свързаните с тази несигурност оповестявания

във финансовия отчет или в случай че тези оповестявания са неадекватни, да модифицираме мнението си. Нашите заключения се основават на одиторските доказателства, получени до датата на одиторския ни доклад. Бъдещи събития или условия обаче могат да станат причина Дружеството да преустанови функционирането си като действащо предприятие.

- оценяваме цялостното представяне, структура и съдържание на финансовия отчет, включително оповестяванията, и дали финансовият отчет представя основополагащите за него сделки и събития по начин, който постига достоверно представяне.

Ние комуникираме с ръководството, наред с останалите въпроси, планирания обхват и време на изпълнение на одита и съществените констатации от одита, включително съществени недостатъци във вътрешния контрол, които идентифицираме по време на извършвания от нас одит.

„Мазарс“ ООД
Одиторско дружество

**IVA BISEROVA
SLAVKOVA**

Digitally signed by IVA
BISEROVA SLAVKOVA
Date: 2024.04.10
20:53:56 +03'00'

**ATHANASIOS
PETROPOULOS**

Digitally signed by
ATHANASIOS PETROPOULOS
Date: 2024.04.10 17:36:55
+03'00'

Ива Славкова
Регистриран одитор, отговорен за одита

Атанасиос Петропулос
Прокурист

10 април 2024 г.

гр. София 1000
ул. „Московска“ № 3

	Приложения	31 декември 2023 (хил.лв.)	31 декември 2022 (хил.лв.)
АКТИВИ			
Нетекущи активи			
Имоти, машини и съоръжения	4	7 139	6 752
Нематериални активи	5	1 789	1 186
Активи с право на ползване	6	4 730	1 759
Отсрочени данъци	9	43	7
Финансови активи	6	54	105
Общо нетекущи активи		13 755	9 809
Текущи активи			
Материални запаси	7	151	60
Отсрочени разходи		1 084	109
Търговски и други вземания	8	428	387
Пари и парични еквиваленти	10	2 983	3 010
Общо текущи активи		4 646	3 566
ОБЩО АКТИВИ		18 401	13 375
ПАСИВИ			
Нетекущи пасиви			
Задължения по лизингови договори	15	5 287	1 369
Получени конвертируеми заеми	11	8 880	4 714
Общо нетекущи пасиви		14 167	6 083
Текущи пасиви			
Отсрочени приходи		2 365	314
Търговски и други задължения	13	991	876
Задължения по лизингови договори	15	598	587
Общо текущи пасиви		3 954	1 777
ОБЩО ПАСИВИ		18 121	7 860
СОБСТВЕН КАПИТАЛ			
Основен капитал	14	79	79
Резерви		15 226	15 226
Финансов резултат		(15 025)	(9 790)
ОБЩО СОБСТВЕН КАПИТАЛ		280	5 515
ОБЩО ПАСИВИ И СОБСТВЕН КАПИТАЛ		18 401	13 375

Приложенията на стр. 5–38 са неделима част от този годишен финансов отчет.
 Годишният финансов отчет е одобрен на 10 април 2024 г. и подписан от:

Изпълнителен директор:

Ксавие Марсенак

XAVIER
MARCENAC

Digitally signed by
XAVIER MARCENAC
Date: 2024.04.10
17:09:51 +0300

Атанасиос Петропулос

Прокурист

Мазарс ООД

Одиторско дружество №169

ATHANASIOS
PETROPOULOS
OS

Digitally signed by
ATHANASIOS
PETROPOULOS
Date: 2024.04.10
17:17:25 +0300

Съставител:

Борислав Тачев Бойчев

Borislav
Tachev
Boychev

Digitally signed
by Borislav
Tachev Boychev
Date: 2024.04.10
14:21:59 +0300

Ива Славкова

Регистриран одитор, отговорен за одита

Мазарс ООД

Одиторско дружество №169

IVA BISEROVA
SLAVKOVA

Digitally signed by IVA
BISEROVA SLAVKOVA
Date: 2024.04.10
20:54:30 +0300

НАСЕКОМО ЕАД
ОТЧЕТ ЗА ПЕЧАЛБАТА ИЛИ ЗАГУБАТА И ДРУГИЯ ВСЕОБХВАТЕН ДОХОД
 За годината, приключваща на 31 декември 2023 г.

	Приложения	2023	2022
		(хил.лв.)	(хил.лв.)
Приходи от продажба на продукция и услуги	16	674	495
Други приходи	17	421	846
Разходи за научна и развойна дейност	18	(1 401)	(940)
Производствени разходи	19	(2 269)	(2 042)
Административни разходи	20	(2 314)	(1 472)
Резултат от дейността		(4 889)	(3 113)
Нетен финансов разход	21	(382)	(341)
Нетна загуба преди данъци		(5 271)	(3 454)
Приходи от/(Разходи за) данъци	22	36	7
Загуба за периода от продължаващи дейности		(5 235)	(3 447)
ОБЩО ВСЕОБХВАТНА ЗАГУБА ЗА ПЕРИОДА		(5 235)	(3 447)

Приложенията на стр. 5-38 са неделима част от този годишен финансов отчет.

Годишният финансов отчет е одобрен на 10 април 2024 г. и подписан от:

Изпълнителен директор:

Ксавие Марсенак

**XAVIER
MARCENAC**
 Digitally signed by
 XAVIER MARCENAC
 Date: 2024.04.10
 17:10:11 +03'00'

Съставител:

Борислав Тачев Бойчев

**Borislav
Tachev
Boychev**
 Digitally signed
 by Borislav
 Tachev Boychev
 Date: 2024.04.10
 14:22:21 +03'00'

Атанасиос Петропулос
 Прокуррист

Мазарс ООД
 Одиторско дружество №169

**ATHANASIO
S
PETROPOUL
OS**
 Digitally signed
 by ATHANASIOS
 PETROPOULOS
 Date: 2024.04.10
 17:17:50 +03'00'

Ива Славкова
 Регистриран одитор, отговорен за одита

Мазарс ООД
 Одиторско дружество №169

**IVA BISEROVA
SLAVKOVA**
 Digitally signed by IVA
 BISEROVA SLAVKOVA
 Date: 2024.04.10
 20:54:57 +03'00'

НАСЕКОМО ЕАД
ОТЧЕТ ЗА ПРОМЕНЕТЕ В СОБСТВЕНИЯ КАПИТАЛ
 За годината, приключваща на 31 декември 2023г.

	Основен капитал	Фонд резервен	Натрупана загуба	Общо
	(хил.лв.)	(хил.лв.)	(хил.лв.)	(хил.лв.)
Салдо към 1 януари 2022	68	9 371	(6 343)	3 096
Сделки със собствениците:				
Емитирани обикновени акции за периода	11	-	-	11
Капиталов компонент от получени конвертируеми заеми	-	5 855	-	5 855
Всеобхватен доход:				
Загуба за периода	-	-	(3 447)	(3 447)
Общо всеобхватна загуба за периода	-	-	(3 447)	(3 447)
Салдо към 31 декември 2022	79	15 226	(9 790)	5 515

	Основен капитал	Фонд резервен	Натрупана загуба	Общо
	(хил.лв.)	(хил.лв.)	(хил.лв.)	(хил.лв.)
Салдо към 1 януари 2023	79	15 226	(9 790)	5 515
Сделки със собствениците:				
Емитирани обикновени акции за периода	-	-	-	-
Капиталов компонент от получени конвертируеми заеми	-	-	-	-
Всеобхватен доход:				
Загуба за периода	-	-	(5 235)	(5 235)
Общо всеобхватна загуба за периода	-	-	(5 235)	(5 235)
Салдо към 31 декември 2023	79	15 226	(15 025)	280

Приложенията на стр. 5-38 са неделима част от този годишен финансов отчет.

Годишният финансов отчет е одобрен на 10 април 2024 г. и подписан от:

Изпълнителен директор:

Ксавие Марсенак

Атанасиос Петропулос
Прокурист

Мазарс ООД
Одиторско дружество №169

XAVIER MARCENAC
Digitally signed by XAVIER MARCENAC
Date: 2024.04.10 17:10:28 +0300

ATHANASIOS PETROPOULOS
Digitally signed by ATHANASIOS PETROPOULOS
Date: 2024.04.10 17:38:13 +0300

Съставител:

Борислав Тачев Бойчев

Ива Славнова
Регистриран одитор, отговорен за одита

Мазарс ООД
Одиторско дружество №169

Borislav Tachev Boychev
Digitally signed by Borislav Tachev Boychev
Date: 2024.04.10 14:22:35 +0300

IVA BISEROVA SLAVKOVA
Digitally signed by IVA BISEROVA SLAVKOVA
Date: 2024.04.10 20:55:24 +0300

НАСЕКОМО ЕАД
ОТЧЕТ ЗА ПАРИЧНИТЕ ПОТОЦИ

За годината, приключваща на 31 декември 2023г.

	Note	31 December 2023 (‘000 BGN)	31 December 2022 (‘000 BGN)
Cash flows from operating activities			
Payments from clients		820	1 132
Payments to suppliers		(4 549)	(3 569)
Payments for salaries and social security contributions		(1 903)	(1 427)
Paid/Refunded VAT		573	616
Other payments for operating activities		2 313	1 078
Net cash flows from operating activities		(2 746)	(2 170)
Cash flows used in investing activities			
Cash flows related to non-current assets		(1 198)	(1 882)
Net cash flows from investing activities		(1 198)	(1 882)
Cash flows from financing activities			
Loans received from related parties	11	3 279	4 433
Loans repaid to related parties	11	-	(4 433)
Loans received	11	598	-
Issue of share capital	14	-	5 866
Other financial payments		41	(10)
Exchange losses		(1)	(5)
Net cash flows from financing activities		3 917	5 851
Net increase (decrease) of cash and cash equivalents		(27)	1 799
Cash and cash equivalents at the beginning of the period		3 010	1 211
Cash and cash equivalents at the end of the period	10	2 983	3 010

The notes on pages 5-35 are an integral part of these financial statements.

The financial statements are approved on 10 April 2024 and signed as follows:

Director:

**XAVIER
MARCENAC**

Digitally signed by
XAVIER MARCENAC
Date: 2024.04.10
17:08:11 +03'00'

Xavier Marcenac

Prepared by:

Borislav Tachev Boichev
Chief Accountant

**Borislav
Tachev
Boichev**

Digitally signed
by Borislav
Tachev Boichev
Date: 2024.04.10
14:25:03 +03'00'

Athanasios Petropoulos
Procurator
Mazars OOD
Audit Company No 169

**ATHANASIOS
PETROPOUL
OS**

Digitally signed
by ATHANASIOS
PETROPOULOS
Date: 2024.04.10
17:43:27 +03'00'

Iva Slavkova
Registered Auditor, responsible for the audit
Mazars OOD
Audit Company No 169

**IVA BISEROVA
SLAVKOVA**

Digitally signed by IVA
BISEROVA SLAVKOVA
Date: 2024.04.10
20:52:28 +03'00'

1. Описание на дейността

НАСЕКОМО ЕАД (Дружеството) е еднолично акционерно дружество, основано на 31.05.2017 г. и вписано в Търговския регистър на 15.06.2017 г. със седалище и адрес на управление Община Столична с. Лозен, п.к. 1151 ж.к. местност "Сахтяница", ул. "Съединение" № 299.

Дейността на Дружеството през изминалата година е съсредоточена в проучване и подобряване на методите за култивирано отглеждане на „Черна муха“, както и на методите за преработка на ларвите до продукти годни за употребата им за храна на други животни.

2. Основни положения от счетоводната политика на Дружеството

2.1. База за съставяне на финансовия отчет

Финансовият отчет на НАСЕКОМО ЕАД е изготвен в съответствие с изискванията на Международните стандарти за финансови отчети (МСФО), приети от Европейския съюз, при спазване принципа на историческата цена.

2.2. Нови и изменени стандарти и разяснения

Нови стандарти, изменения и разяснения към МСФО, които са влезли в сила от 1 януари 2023 г., приети от Дружеството

Следните нови стандарти, както и изменения и разяснения към съществуващи стандарти, издадени от Съвета за Международни счетоводни стандарти (СМСС) и приети от ЕС, са влезли в сила за текущия отчетен период:

- *МСФО 17 Застрахователни договори (издаден на 18 май 2017 г.); включително Изменения на МСФО 17 (издадени на 25 юни 2020 г.), в сила от 1 януари 2023 г., приети от ЕС на 19 ноември 2021 г., публикувани в ОВ на 23 ноември 2021 г. и Изменения на МСФО 17 Застрахователни договори: Първоначално прилагане на МСФО 17 и МСФО 9 – Сравнителна информация (издадени на 9 декември 2021 г.), в сила от 1 януари 2023 г., приети от ЕС на 8 септември 2022 г., публикувани в ОВ на 9 септември 2022 г.*

МСФО 17 установява принципите за признаване, оценяване, представяне и оповестяване на застрахователни договори и заменя МСФО 4 Застрахователни договори. МСФО 17 очертава общ модел, който се модифицира за застрахователни договори с характеристики на пряко участие, описан като подход на променливите такси. Общият модел се опростява, ако са изпълнени определени критерии чрез измерване на пасива за остатъчното покритие, като се използва подходът за разпределяне на премиите. Общият модел използва настоящите предположения за оценка на размера, разположението във времето и несигурността на бъдещите парични потоци и изрично измерва цената на тази несигурност. Той взема предвид пазарните лихвени проценти и въздействието на опциите и гаранциите на притежателите на полици.

Дружеството няма договори, които да отговарят на определението за застрахователен договор съгласно МСФО 17.

- *Изменения на МСС 1 Представяне на финансовите отчети и Практическо изяснение 2: Оповестяване на счетоводната политика (издадени на 12 февруари 2021 г.), в сила от 1 януари 2023 г., приети от ЕС на 2 март 2022 г., публикувани в ОВ на 3 март 2022 г.*

Измененията променят изискванията в МСС 1 по отношение на оповестяването на счетоводната политика. Измененията заменят всички случаи на използване на термина „значими счетоводни политики“ с „информация за съществена счетоводна политика“. Информацията за счетоводната политика е съществена, ако когато се разглежда заедно с друга информация, включена във финансовите отчети на предприятието, може разумно да се очаква да повлияе върху решенията, които потребителите на финансовите отчети с общо предназначение правят въз основа на тези финансови отчети.

2. Основни положения от счетоводната политика на Дружеството (продължение)
2.2. Нови и изменени стандарти и разяснения (продължение)

Подкрепящите параграфи в МСС 1 също се изменят, за да се поясни, че информацията за счетоводната политика, която е свързана с несъществени сделки, други събития или условия, е несъществена и не е необходимо да бъде оповестявана. Информацията за счетоводната политика може да бъде съществена поради естеството на съответните транзакции, други събития или условия, дори ако сумите са несъществени. Същевременно, не цялата информация за счетоводната политика, свързана със съществени транзакции, други събития или условия, сама по себе си е съществена.

Съветът също така е разработил насоки и примери, за да обясни и демонстрира прилагането на „процеса за същественост в четири стъпки“, описан в Практическо изявление 2.

- *Изменения на МСС 8 Счетоводна политика, промени в счетоводните приблизителни оценки и грешки: Дефиниция за счетоводни оценки (издадени на 12 февруари 2021 г.), в сила от 1 януари 2023 г., приети от ЕС на 2 март 2022 г., публикувани в ОВ на 3 март 2022 г.*

Измененията заменят определението за промяна в счетоводните оценки с определение за счетоводни оценки. По новата дефиниция, счетоводните оценки са „ларични суми във финансовите отчети, които подлежат на несигурност при оценяването“. Изтрито е определението за промяна в счетоводните оценки.

- *Изменения на МСС 12 Данъци върху дохода: Отсрочени данъци, свързани с активи и пасиви, възникващи при единична транзакция (издадени на 7 Май 2021 г.), в сила от 1 януари 2023 г., приети от ЕС на 11 август 2022 г., публикувани в ОВ на 12 август 2022 г.*

Измененията въвеждат допълнително изключение от първоначалното освобождаване за признаване. Съгласно измененията предприятието не прилага първоначалното освобождаване за признаване на транзакции, които породжат равни облагаеми и подлежащи на приспадане временни разлики. В зависимост от приложимото данъчно право могат да възникнат равни облагаеми и намалени временни разлики при първоначалното признаване на актив и пасив по сделка, която не е бизнес комбинация и не засяга нито счетоводната, нито данъчната печалба. Например, това може да възникне след признаването на задължение по лизинг и съответстващия актив с право на ползване при прилагане на МСФО 16 на датата на започване на лизинга.

Съгласно измененията на МСС 12 предприятието е задължено за признае свързаните отсрочен данъчен актив и пасив, като обвърже признаването на всеки отсрочен данъчен актив с критериите за възстановимост в МСС 12.

- *Изменения на МСС 12 Данъци върху дохода: Международна данъчна реформа – Моделни правила по втори стълб (издадени на 23 май 2023 г.), в сила незабавно и от 1 януари 2023 г., приети от ЕС на 8 ноември 2023 г., публикувани в ОВ на 9 ноември 2023 г.*

СМСС изменя обхвата на МСС 12, за да поясни, че стандартът се прилага за данъци върху дохода, произтичащи от данъчното законодателство, прието или прието по същество за прилагане на моделните правила по втори стълб, публикувани от ОИСР, включително данъчното законодателство, което прилага квалифицирани национални минимални допълнителни данъци, описани в тези правила.

Измененията въвеждат временно изключение от счетоводните изисквания за отсрочени данъци в МСС 12, така че предприятието нито признава, нито оповестява информация за отсрочените данъчни активи и пасиви, свързани с данъците върху дохода по втори стълб.

След измененията Дружеството е длъжно да оповести, че е приложило изключението и да оповести отделно текущия си данъчен разход (приход), свързан с данъците върху дохода по втори стълб.

Приемането на тези изменения и разяснения към съществуващите стандарти не е довело до съществени промени във финансовия отчет на дружеството за текущия отчетен период.

2. Основни положения от счетоводната политика на Дружеството (продължение)
- 2.2. Нови и изменени стандарти и разяснения (продължение)

Стандарти, изменения и разяснения, които все още не са влезли в сила и не се прилагат от по-ранна дата от Дружеството

Към датата на одобрението на този финансов отчет, Дружеството не е приложило следните нови и изменени МСФО, които са били издадени, но още не са влезли в сила и (в някои случаи) все още не са били приети от ЕС:

- *Изменения на МСС 1 Представяне на финансовите отчети: Класификация на пасивите като текущи и нетекущи, Класификация на пасивите като текущи и нетекущи – Отлагане на датата на влизане в сила и Нетекущи пасиви с ковенанти, (издадени съответно на 23 януари 2020 г., 15 юли 2020 г. и 31 октомври 2022 г.), в сила от 1 януари 2024 г.*

Измененията на МСС 1 засягат само представянето на пасиви като текущи или нетекущи в отчета за финансовото състояние, а не върху размера или момента на признаване на активи, пасиви, приходи или разходи, или информацията, оповестена за тези позиции, пристигат от ЕС на 19 декември 2023 г., публикувани в ОВ на 20 декември 2023 г.

Измененията поясняват, че класификацията на пасивите като текущи или нетекущи се основава на права, които съществуват към края на отчетния период, уточняват, че класификацията не се влияе от очакванията дали предприятието ще упражни правото си да отложи уреждането на задължение, обяснява, че са налице права, ако се спазват ковенантите в края на отчетния период и въвеждат определение за „уреждане“, за да се изясни, че уреждането се отнася до прехвърлянето към контрагента на парични средства, инструменти на собствения капитал, други активи или услуги.

Измененията се прилагат ретроспективно за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2024 г., като е разрешено по-ранното прилагане.

- *Изменения на МСФО 16 Лизинг: Задължения по лизинг при продажба и обратен лизинг (издадени на 22 септември 2022 г.), в сила от 1 януари 2024 г., приети от ЕС на 20 ноември 2023 г., публикувани в ОВ на 21 ноември 2023 г.*

Измененията изискват продавачът-лизингополучател да оценява впоследствие лизинговите пасиви, произтичащи от обратен лизинг, по начин, по който не признава никаква сума от печалбата или загубата, която се отнася до правото на ползване, което то запазва. Новите изисквания не възпрепятстват продавача-лизингополучател да признае в печалбата или загубата печалба или загуба, свързана с частичното или пълното прекратяване на лизинговия договор.

Продавачът-лизингополучател прилага измененията ретроспективно в съответствие с МСС 8 Счетоводна политика, промени в счетоводните приблизителни оценки и грешки за продажбите и обратния лизинг по сделки, сключени след датата на първоначалното прилагане.

Измененията са в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2024 г.. Разрешено по-ранното прилагане.

- *Изменения на МСС 21 Ефекти от промените в обменните курсове: Липса на конвертируемост (издадени на 15 август 2023 г.), в сила от 1 януари 2025 г.*

Измененията:

- Уточняват, кога една валута може да бъде обменена в друга валута и кога не е – дадена валута може да бъде обменена, когато предприятието е в състояние да обмени тази валута за другата валута чрез пазари или обменни механизми, които създават приложими права и задължения без неоправдано забавяне към датата на оценяване и за определена цел; Една валута не може да бъде обменена в другата валута, ако предприятието може да получи само незначителна сума от другата валута.

- Уточняват, как предприятието определя обменния курс, който да се прилага, когато валутата не може да бъде обменена – когато валутата не може да бъде обменена към датата на оценяване, предприятието оценява спот валутния курс като курса, който би се приложил към обичайна сделка между пазарни участници към датата на оценяване и който би отразил достоверно преобладаващите икономически условия.

2. Основни положения от счетоводната политика на Дружеството (продължение)
2.2. Нови и изменени стандарти и разяснения (продължение)

- Изискват оповестяване на допълнителна информация, когато валутата не може да бъде обменена – когато валутата не може да бъде обменена, предприятието оповестява информация, която би дала възможност на ползвателите на неговите финансови отчети да преценят, как липсата на конвертируемост на валутата влияе или се очаква да се отрази на неговите финансови резултати, финансово състояние и парични потоци.

Произнасянето включва и ново приложение с указания за приложение относно конвертируемостта и нов илюстративен пример.

Измененията обхващат и съответстващите изменения на МСФО 1, които преди това се отнасяха, но не определяха конвертируемостта.

Предприятието прилага измененията за годишните отчетни периоди, започващи на или след 1 януари 2025 г. Разрешава се по-ранно прилагане.

Предприятието не прилага измененията ретроспективно. Вместо това предприятието признава всеки ефект от първоначалното прилагане на измененията като корекция на началното салдо на неразпределената печалба, когато отчита сделки в чуждестранна валута. Когато предприятието използва валута на представяне, различна от неговата функционална парична единица, то признава кумулативната сума на разликите от превакутиране в собствения капитал.

- *Изменения на МСС 7 Отчети за паричните потоци и МСФО 7 Финансови инструменти. Оповестявания: Споразумения за финансиране на доставчици (издадени на 25 май 2023 г.), в сила от 1 януари 2024 г.*

Измененията добавят изискване за оповестяване към МСС 7, в което се посочва, че предприятието е длъжно да оповести информация за своите споразумения за финансиране на доставчици, което дава възможност на ползвателите на финансовите отчети да оценят ефектите от тези споразумения върху задълженията и паричните потоци на предприятието. Освен това МСФО 7 беше изменен, за да се добавят споразумения за финансиране на доставчици като пример в рамките на изискванията за оповестяване на информацията относно изложеността на предприятието на концентрация на ликвиден риск.

Терминът "споразумения за финансиране на доставчици" не е дефиниран. Вместо това измененията описват характеристиките на споразумение, за което предприятието ще бъде задължено да предостави информацията.

За да се постигне целта на оповестяването, предприятието ще бъде задължено да оповести обобщено за своите споразумения за финансиране на доставчици:

- Сроковете и условията на договореностите
- Балансовата стойност и свързаните с нея статии, представени в отчета за финансовото състояние на предприятието, на задълженията, които са част от споразуменията
- Балансовата сума и свързаните с нея статии, за които доставчиците вече са получили плащане от предоставящите финансиране
- Диапазони на падежите на плащане както за тези финансови задължения, които са част от споразумение за финансиране на доставчик, така и за сравними търговски задължения, които не са част от споразумение за финансиране на доставчик
- Информация за ликвидния риск

Измененията, които съдържат специфични преходни облекчения за първия годишен отчетен период, през който предприятието прилага измененията, са приложими за годишните отчетни периоди, започващи на или след 1 януари 2024 г. Разрешава се по-ранно прилагане.

- *Изменения на МСФО 10 и МСС 28 - Продажба или влягане на активи между инвеститор и неговото асоциирано или съвместно предприятие (издадени на 11 септември 2014 г.) в сила на или след дата, която предстои да бъде определена от СМСС*

Измененията са насочени към противоречие между изискванията на МСС 28 Инвестиции в асоциирани предприятия и изискванията на МСФО 10 Консолидирани финансови отчети и поясняват, че в сделка, включваща асоциирано предприятие или съвместно предприятие, степента на отчитане на печалби и загуби зависи от това дали продаденият или апортиран актив представлява бизнес.

2. Основни положения от счетоводната политика на Дружеството (продължение)
2.2. Нови и изменени стандарти и разяснения (продължение)

- МСФО 14 *Отсрочени сметки при регулирани цени (издаден на 30 януари 2014 г.), в сила от 1 януари 2016 г.*

Стандартът позволява при първоначалното прилагане на МСФО, да бъде продължено признаването на суми, свързани с регулирани цени в съответствие с изискванията на предишната счетоводна база. С цел подобряване на съпоставимостта с отчети на дружества, които вече прилагат МСФО и не признават такива суми, стандартът изисква да бъде представен отделно ефектът от регулираните цени.

ЕК е взела решение да не открива процеса по приемането на междинния стандарт МСФО 14 и да изчака окончателния МСФО стандарт.

2.3. Основни предположения /принципи/

Настоящият финансов отчет на Дружеството е изготвен на база историческа цена, модифицирана в определени случаи с преоценката на някои активи и /или пасиви по тяхната справедлива стойност към датата на съставяне на финансовия отчет, както това е посочено в съответните бележки.

(а) Текущо начисляване

Финансовите отчети, с изключение на отчети за паричните потоци, са изготвени на база принципа на начисляването.

Статиите (елементите на финансовите отчети) са признати като активи, пасиви, собствен капитал, приходи и разходи, когато те отговарят на дефинициите и критериите за признаване на тези елементи в Общите положения. Резултатите от трансакциите и други събития са признати, когато те настъпват, а не когато са платени и са отразени в счетоводните записи и във финансовите отчети в периода, за който се отнасят.

(б) Действащо предприятие

Дружеството отчита загуба за периода в размер на 5 235 хил. лв., но дружеството реализира превишение на текущите активи над текущите пасиви в размер на 692 хил. лв. към 31.12.2023 г., респективно за предходния период загуба в размер на 3 447 хил. лв. и превишение на текущите активи над текущите пасиви в размер на 1 789 хил. лв.

Тези обстоятелства показват наличието на значителна несигурност, която може да породи съществено съмнение относно възможността на Дружеството да продължи да функционира като действащо предприятие без подкрепата на собствениците и други източници на финансиране.

Финансовият отчет е изготвен на база принципа за действащо предприятие, като се приема че предприятието няма нито намерение нито потребност да пристъпва към ликвидация или съкращаване на обема на своите операции, а възнамерява да продължи дейността си в обозрим бъдещ период.

При оценката дали предположението за действащо предприятие е уместно в условията на икономическа криза, ръководството е вземало предвид цялата налична информация за бъдещето, което е най-малко 12 месеца, но без да се ограничава до дванайсет месеца от края на отчетния период. Преценката се основава на подробен анализ на факторите, свързани с текущата и очакваната рентабилност, погасителни планове на дълга, потенциални източници на подмяна на финансирането и др.

(в) Функционална и отчетна валута

Функционалната и отчетна валута на представяне на елементите на финансовия отчет на Дружеството е българският лев, който е с фиксиран курс към еврото в съотношение

BGN 1,95583:EUR 1 от 1 Януари 1999 г. по силата на въведения валутен борд в България.

Данните в елементите на финансовия отчет и приложенията към него са представени в хиляди лева. Сумите над 500 лева са закръглени към 1 хил. лева при представянето им във финансовия отчет и приложението.

2. Основни положения от счетоводната политика на Дружеството (продължение)
2.3 Основни предположения /принципи/

(г) Сделки и салда

При първоначално признаване, сделка в чуждестранна валута се записва във функционалната валута, като към сумата в чуждестранна валута се прилага обменният курс към момента на сделката или операцията. Паричните средства, вземанията и задълженията, като монетарни отчетни обекти, деноминирани в чуждестранна валута се отчитат във функционалната валута като се прилага обменният курс, публикуван от БНБ за последния работен ден на съответния месец. Към 31 декември 2023 те се оценяват в български лева като се използва заключителният обменен курс на БНБ 1.95583 BGN:1EUR.

(д) Вътрешно създадени нематериални активи – разходи за научна и развойна дейност

Разходите за научна дейност се признават като текущи в периода, в който възникват.

Вътрешно създаден актив от развойна дейност се признава само ако са изпълнени едновременно следните критерии:

- техническа възможност нематериалният актив да се завърши, така че той да бъде на разположение за ползване или продажба;
- намерение на предприятието да завърши нематериалния актив и да го използва или продаде;
- възможност на предприятието да използва или продаде нематериалния актив;
- как нематериалният актив ще генерира вероятни бъдещи икономически ползи;
- наличието на адекватни технически, финансови и други ресурси за приключване на развойната дейност и за ползването или продажбата на нематериалния актив;
- способност за надеждно определяне на разходите, отнасящи се до нематериалния актив по време на неговото разработване.

Първоначално признатата стойност на вътрешно създадения нематериален актив включва сумата на всички разходи от момента, в който нематериалният актив е достигнал за пръв път критериите за признаване, които са посочени по-горе. В случаите, когато не могат да бъдат изпълнени горните условия, разходите се признават за текущи.

След първоначалното признаване, вътрешно създадените нематериални активи се отчитат по цена на придобиване, намалена с натрупаната амортизация и загуба от обезценка, по същия начин, както нематериални активи, придобити чрез покупко-продажба.

(е) Нематериални активи, придобити чрез покупка

Нематериалните активи са представени във финансовия отчет по цена на придобиване (себестойност), намалена с натрупаната амортизация и загубите от обезценка. В техния състав са включени софтуер и лицензи за ползване на програмни продукти.

Балансовата стойност на нематериалните активи подлежи на преглед за обезценка, когато са налице събития, или промени в обстоятелствата, които посочват, че балансовата стойност би могла да надвишава възстановимата им стойност. Тогава обезценката се включва като разход в отчета за всеобхватния доход.

Амортизация

Остатъчната стойност и полезният живот на нематериалните активи се преценяват от ръководството към всяка отчетна дата.

Амортизацията се изчислява, като се използва линейният метод върху оценения полезен срок на годност на отделните активи, както следва:

- Софтуер: 2 години

В Дружеството се прилага линеен метод на амортизация на нематериалните активи.

(ж) Имоти, машини и оборудване

Имотите, машините и оборудването (нетекущи материални активи) са представени във финансовия отчет по цена на придобиване, намалена с натрупаната амортизация и загубите от обезценка.

2. Основни положения от счетоводната политика на Дружеството (продължение)
2.3. Основни предположения /принципи/ (продължение)
(ж) Имоти, машини и оборудване (продължение)

Първоначално оценяване

При първоначалното им придобиване имотите, машините и оборудването се оценяват по цена на придобиване (себестойност), която включва покупната цена, вкл. митнически такси и всички преки разходи, необходими за привеждане на актива в работно състояние. Преките разходи са: разходи за подготовка на обекта, разходи за първоначална доставка и обработка, разходите за монтаж, разходи за хонорари на лица, свързани с проекта, невъзстановяеми данъци и др.

Оценка след признаване

Избраният от Дружеството подход за последваща оценка на имотите, машините и оборудването е моделът на цена на придобиване съгласно МСС 16, намалена с последващо начислените амортизации и евентуално натрупаните загуби от обезценка.

Методи на амортизация

Дружеството използва линейен метод на амортизация на нетекущите материални активи. Амортизирането на активите започва, когато те са на разположение за употреба. Полезният живот по групи активи е определен в съответствие с физическото износване, спецификата на оборудването, бъдещите намерения за употреба и с предполагаемото морално остаряване. Полезният живот по класове активи е както следва:

- Автомобили: 5 години
- Компютри: 2 години
- Стопански инвентар и други: 6.7 години
- Прототипни машини, съоръжения и оборудване в тестова среда от 3 до 15 години

Определеният срок на годност на нетекущите материални активи се преглежда в края на всяка година и при установяване на значителни отклонения спрямо бъдещите очаквания за срока на използването на активите, същият се коригира перспективно.

Последващи разходи

Разходите за ремонти и поддръжка се признават за текущи в периода, през който са направени. Извършени последващи разходи, свързани с имоти, машини и оборудване, които имат характер на подмяна на определени възлови части и агрегати, или на преустройство и реконструкция, се капитализират към балансовата стойност на съответния актив и се преразглежда остатъчният му полезен живот към датата на капитализация. Същевременно, неамортизираната част на заменените компоненти се изписва от балансовата стойност на активите и се признава в текущите разходи за периода на преустройството.

Обезценка на активи

Балансовите стойности на нетекущите материални активи подлежат на преглед за обезценка, когато са налице събития или промени в обстоятелствата, които показват, че балансовата им стойност би могла да се отличава трайно от възстановимата им стойност. Ако са налице такива индикатори, че приблизително определената възстановима стойност е по-ниска от тяхната балансова стойност, то последната се коригира до възстановимата стойност на активите. Възстановимата стойност на дълготрайните материални активи е по-високата от двете: справедлива стойност без разходи за продажба или стойност при употреба. За определянето на стойността при употреба на активите, бъдещите парични потоци се дисконтират до тяхната настояща стойност като се прилага дисконтов фактор преди данъци, който отразява текущите пазарни условия и оценки на времевата стойност на парите и рисковете, специфични за съответния актив. Загубите от обезценка се отчитат в отчета за всеобхватния доход, освен ако за дадения актив не е формиран преоценен резерв. Тогава обезценката се третира като намаление на този резерв, освен ако тя не надхвърля неговия размер, и надвишението се включва като корекция на друг всеобхватен доход в отчета за всеобхватния доход.

Отписване на нетекущи материални активи

Балансовата стойност на даден имот, машина или съоръжение се отписва: при продажба, когато не се очакват никакви други икономически изгоди от неговото използване, или при освобождаването от него поради липса. Печалбите или загубите, възникващи при отписването на имот, машина или съоръжение се включват в отчета за всеобхватния доход.

2. Основни положения от счетоводната политика на Дружеството (продължение)

2.3. Основни предположения /принципи/ (продължение)

(ж) Имоти, машини и оборудване (продължение)

Печалбите и загубите от освобождаване от нетекущи активи се определя, като постъпленията от продажба (освобождаване) се намаляват с балансовата сума на актива и свързаните с продажбата разходи. Те се посочват нетно, към „Други приходи от дейността“/ „Други разходи от дейността“ в отчета за всеобхватния доход. Дължимото вземане при освобождаване от актив от имоти, машини и съоръжения се признава първоначално по справедлива стойност.

(з) Приблизителни оценки

Представянето на финансов отчет, съгласно Международните стандарти за финансови отчети изисква ръководството да направи най добри приблизителни оценки, начисления и разумно обосновани предположения, които оказват ефект върху отчетените стойности на активите и пасивите, на приходите и разходите, и на оповестяването на условни вземания и задължения към датата на съставяне на финансовия отчет. Тези приблизителни оценки, начисления и предположения са основани на информацията, която е налична към датата на финансовия отчет, поради което бъдещите фактически резултати биха могли да бъдат различни от тях.

(и) Сравнителни данни

В този финансов отчет, Дружеството представя сравнителна информация за една предходна година. Когато е необходимо, сравнителните данни се рекласифицират и/ или преизчисляват, за да се постигне съпоставимост спрямо промени в представянето в текущата година.

(й) Приходи от продукция, стоки и услуги

Приходи от продажба на стоки

Приход се признава, когато Дружеството е прехвърлило контрола върху стоките или активите на купувача, което обикновено става при подписване на договора с купувача и предаване на активите.

Приходи от продажба на услуги

Приходите от еднократни услуги се признават, когато услугата се извърши. Размерът на прихода се определя въз основа на насрещната престация, която се полага на Дружеството в замяна на извършената услуга.

(к) Приходи от валутни разлики

Валутните курсови разлики от промяна на валутни курсове, свързани с парични средства, търговски вземания и задължения, деноминирани в чуждестранна валута, се включват в отчета за всеобхватния доход, когато възникнат, като се представят нетно към статия „Финансови приходи/ (разходи) нетно“.

(л) Приходи от лихви

Приходите от лихви се признават пропорционално на времето, като се използва метода на ефективната лихва.

(м) Разходи

Разходите в Дружеството се признават в момента на тяхното възникване и на база принципите на начисляване и съпоставимост.

(н) Материални запаси

Цената на придобиване (себестойността) се формира от всички доставни разходи, които включват покупна цена, вносни мита и такси, транспортни разходи, невъзстановяеми данъци и други разходи, които допринасят за привеждане на стоката в готов за нейното използване вид. При употребата (продажбата) материалите се изписват, като се използва метода на конкретна доставка. Ръководството отчита, като краткотрайни биологични активи приравнени на краткотрайни материални запаси част от репродуктивни мъжи майки, новородените и 5 дневни ларви – в различен стадий на развитие на насекомите, като общият жизнен цикъл е между 42 и 45 дни. Тези биологични активи са необходими за осигуряване на размножителната популация от една страна и от друга за осигуряване на допълнителни продажби. Краткотрайните биологични активи в обхвата на МСС 41 се оценяват при първоначално признаване и на последващи отчетни дати по справедлива стойност, намалена с очакваните разходи за продажба, освен ако справедливата стойност не може да бъде надеждно оценена.

Печалбата от първоначалното признаване на биологични активи по справедлива стойност минус разходите за продажба и промените в справедливата стойност минус разходите за продажба на биологични активи през даден период се включват в печалбата или загубата.

2. Основни положения от счетоводната политика на Дружеството (продължение)
- 2.3. Основни предположения /принципи/ (продължение)
(н) Материални запаси (продължение)

Всички разходи, свързани с биологични активи, които се оценяват по справедлива стойност, се признават като разходи, когато са направени, с изключение на разходите за закупуване на биологични активи. МСС 41 предполага, че справедливата стойност може да бъде надеждно оценена за повечето биологични активи.

(о) Пари и парични еквиваленти

Паричните средства включват касовите наличности в каса, наличности в подотчетни лица и разплащателните сметки, а паричните еквиваленти – краткосрочните депозити в банки, чийто оригинален матуритет е по-малък от 3 месеца.

За целите на изготвянето на отчета за паричните потоци паричните постъпления от клиенти и паричните плащания към доставчици са представени брутно, с включен ДДС (20%).

(п) Пенсионни и други задължения към персонала по социалното и трудово законодателство

Краткосрочни доходи

Трудовите и осигурителни отношения с работниците и служителите в Дружеството се основават на разпоредбите на Кодекса на труда (КТ), на разпоредбите на действащото осигурително законодателство.

Краткосрочните доходи на персонала под формата на възнаграждения, са изискуеми в рамките на един месец след края на отчетния период, в който персонала е положил труд за тях или е изпълнил необходимите условия за тяхното получаване, се признават като разходи в отчета за всеобхватния доход в периода, в който е положен трудът и като текущо задължение (след приспадане на всички платени вече суми и удържки) в размер на недисконтираната им сума. Дължимите от работодателя вноски по социално и здравно осигуряване се признават като текущ разход в отчета за всеобхватния доход в периода на начисляване на съответните доходи, с които те са свързани и като текущо задължение в недисконтиран размер. Осигурителните и пенсионни планове, прилагани от Дружеството в качеството му на работодател, се основават на българското законодателство и са планове с дефинирани вноски.

При тези планове работодателят плаща месечно определени вноски в държавните фонд Пенсии, фонд ОЗМ, фонд Безработица, фонд ТЗПБ, фонд ГВРС, както и в универсални и професионални пенсионни фондове – на база фиксирани по закон проценти и няма правно или конструктивно задължение да доплаща във фондовете бъдещи вноски в случаите, когато те нямат достатъчно средства да изплатят на съответните лица заработените от тях суми за периода на трудовия им стаж. Аналогични са задълженията по отношение на здравното осигуряване. Размерите на осигурителните вноски се утвърждават конкретно със Закона за бюджета на ДОО и Закона за бюджета на НЗОК за съответната година. Вноските се разпределят между работодателя и осигуреното лице в съотношение, което се променя ежегодно и е определено в чл. 6, ал. 3 от Кодекса за социално осигуряване (КСО). Към Дружеството няма създаден и функциониращ частен доброволен осигурителен фонд. Към датата на съставяне на финансовия отчет няма направени провизии за обезщетения при пенсиониране на служители. Дружеството отчита краткосрочни задължения по компенсируеми отпуски, възникнали поради неизползван платен годишен отпуск.

(р) Провизии

Провизии се признават, когато Дружеството има настоящо (конструктивно или правно) задължение в резултат на минало събитие и е вероятно, че погасяването/ уреждането на това задължение е свързано с изтичане на ресурси. Провизиите се оценяват на база най-добрата приблизителна преценка на ръководството към датата на съставяне на финансовия отчет за разходите, необходими за уреждането на съответното задължение. Приблизителната оценка се дисконтира, когато падежът на задължението е дългосрочен. Когато се очаква част от ресурсите, които ще се използват за уреждане на задължението да бъдат възстановени от трето лице, Дружеството признава вземане, ако е налице висока степен на сигурност на неговото получаване, стойността му може надеждно да се установи и доход (кредит) по същата позиция в отчета за всеобхватния доход, където е представена и самата провизия.

2. Основни положения от счетоводната политика на Дружеството (продължение)
2.3. Основни предположения /принципи/ (продължение)

(с) Собствен капитал

Дружеството отчита собствения си капитал по номиналната стойност на регистрираните в съда акции. Разходите по емисията на нови акции, които са пряко свързани с нея, се отчитат в собствения капитал като намаление на постъпленията от емисията, като се елиминира ефекта на данъците върху дохода. Разходите по емитирането на акции или опции, или директно свързани с бизнескомбинация, са включени в цената на придобиване.

(т) Данъци

Текущ данък върху доходите

Текущите данъчни активи и пасиви за текущия и предходни периоди се признават по сумата, която се очаква да бъде възстановена от или платена на данъчните власти. При изчисление на текущите данъци се прилагат данъчните ставки и данъчните закони, които са в сила или са в значителна степен приети към датата на съставяне на отчета. Приложимата ставка за 2023 г. е 10%. (2022 г. 10%).

Текущите данъци се признават директно в собствения капитал (а не в отчета за всеобхватния доход), когато данъкът се отнася до статии, които са били признати директно в собствения капитал.

Отсрочен данък върху доходите

Отсрочените данъци се признават по балансовия метод за всички временни разлики към датата на съставяне на финансовия отчет, които възникват между данъчната основа на активите и пасивите и техните балансови стойности.

Отсрочени данъчни пасиви се признават за всички облагаеми временни разлики, освен до степента, до която отсроченият данъчен пасив възниква от първоначално признаване на актив или пасив от дадена сделка, която не е бизнес комбинация и не влияе нито върху счетоводната печалба, нито върху данъчната печалба или загуба към момента на извършване на сделката;

Активи по отсрочени данъци се признават за всички намаляеми временни разлики, пренесени неизползвани данъчни кредити и неизползвани данъчни загуби, до степента, до която е вероятно да е налице облагаема печалба, срещу която да бъдат използвани намаляемите временни разлики, пренесените неизползвани данъчни кредити и неизползваните данъчни загуби освен ако отсроченият данъчен актив възниква от първоначално признаване на актив или пасив от дадена сделка, която не е бизнес комбинация и не влияе нито върху счетоводната печалба, нито върху данъчната печалба или загуба към момента на извършване на сделката.

Дружеството извършва преглед на балансовата стойност на отсрочените данъчни активи към всяка дата на съставяне на финансовия отчет и я намалява до степента, до която вече не е вероятно да бъде реализирана достатъчна облагаема печалба, която да позволява целия или част от отсрочения данъчен актив да бъде възстановен. Непризнатите отсрочени данъчни активи се преразглеждат към всяка дата на съставяне на финансовия отчет и се признават до степента, до която е станало вероятно да бъде реализирана бъдеща облагаема печалба, която да позволи отсрочения данъчен актив да бъде възстановен.

Отсрочените данъчни активи и пасиви се оценяват по данъчните ставки, които се очаква да бъдат в сила за периода, в който активът се реализира или пасивът се уреди, въз основа на данъчните ставки (и данъчни закони), действащи или влезли в сила, в значителна степен, към датата на съставяне на финансовия отчет.

Отсрочените данъци се признават директно в собствения капитал (а не в отчета за всеобхватния доход), когато данъкът се отнася до статии, които са били признати директно в собствения капитал.

Дружеството компенсира отсрочени данъчни активи и пасиви само тогава, когато има законово право да приспада текущи данъчни активи срещу текущи данъчни пасиви и отсрочените данъчни активи и пасиви се отнасят до данъци върху дохода, наложени от един и същ данъчен орган за едно и също данъчнозадължено предприятие.

Данък върху добавената стойност ("ДДС")

Приходи, разходи и активи се признават, нетно от данък върху добавената стойност, с изключение на случаите, когато:

- данъкът върху продажбите, възникващ при покупка на активи или услуги, не е възстановим от данъчните власти, в който случай данъкът върху продажбите се признава като част от цената на придобиване на актива или като част от съответната разходна позиция, както това е приложимо; и

2. Основни положения от счетоводната политика на Дружеството (продължение)
- 2.3. Основни предположения /принципи/ (продължение)
(г) Данъци (продължение)

- вземанията и задълженията, които се отчитат с включена сума на данък върху продажбите. Нетната сума на данъка върху продажбите, възстановима от или дължима на данъчните власти, се включва в стойността на вземанията или задълженията в отчета за финансовото състояние.

(у) Лизинги

Дружеството е приложило МСФО 16, използвайки подхода за кумулативно наваксване и е представена съгласно МСС 17. Счетоводната политика съгласно МСС 17 и МСФО 16 е представено подробно по-долу.

Политика, прилагана от 1 януари 2019

Дружеството като лизингополучател

Дружеството оценява дали даден договор е или съдържа лизинг при започване на договора. Дружеството признава актив с право на ползване и съответно лизингово задължение по отношение на всички договорености за лизинг, в които е лизингополучател, с изключение на краткосрочните лизингови договори (определени като лизингови договори със срок на лизинг от 12 месеца или по-малко) и лизингови договори, активите по които са с ниска стойност (като таблети и персонални компютри, малки мебели за офиса и телефони).

За тези лизингови договори Дружеството признава лизинговите плащания като оперативен разход по линейния метод за срока на лизинговия договор, освен ако друга систематична база не е по-представителна за времеви модел, в който се реализират икономическите ползи от наетите активи.

Лизинговото задължение първоначално се оценява по настоящата стойност на лизинговите плащания, които не са изплатени към датата на започване, дисконтирани с присъщия за лизинга лихвен процент. Ако този лихвен процент не може да се определи лесно, Дружеството използва свой диференциален лихвен процент.

Лизинговите плащания, участващи в оценката на лизинговото задължение, включват:

- Фиксирани лизингови плащания (включително фиксираните по същество плащания), намалени с всички вземания по лизингови стимули;
- Променливи лизингови плащания, които зависят от индекс или лихвен процент, първоначално измерени с помощта на индекса или процента към началната дата;
- Сумата, която се очаква да бъде платима от лизингополучателя по гаранции за остатъчна стойност;
- Цената на упражняване на опциите за покупка, ако в голяма степен е сигурно, че лизингополучателят ще упражни опциите; и
- Плащане на неустойки за прекратяване на лизинговия договор, ако срокът на лизинга отразява упражняването на опция за прекратяване на лизинговия договор.

Лизинговото задължение се представя на отделен ред в консолидирания отчет за финансовото състояние.

Впоследствие лизинговото задължение се оценява чрез увеличаване на балансовата стойност, което да отрази лихвата върху лизинговото задължение (използвайки метода на ефективния лихвен процент) и чрез намаляване на балансовата стойност, което да отрази направените лизингови плащания.

Дружеството преоценява лизинговото задължение (и съответно коригира свързания актив с право на ползване), когато:

- Срокът на лизинга се е променил или има значително събитие или промяна в обстоятелствата, което води до промяна в оценката на упражняването на опция за покупка, като в този случай лизинговото задължение се преоценява чрез дисконтиране на ревизираните лизингови плащания, като се използва ревизирана дисконтова ставка.
- Лизинговите плащания се променят поради промени в индекс или процент или промяна в очакваното плащане по гарантирана остатъчна стойност, в които случаи лизинговото задължение се преоценява чрез дисконтиране на ревизираните лизингови плащания, като се използва непроменена дисконтова ставка (освен ако промяната в лизинговите плащания не се дължи на промяна в плаващ лихвен процент, в който случай се използва ревизирана дисконтова ставка).

2. Основни положения от счетоводната политика на Дружеството (продължение)

2.3. Основни предположения /принципи/ (продължение)

(у) Лизинги (продължение)

- Изменя се договор за лизинг и изменението на лизинга не се отчита като отделен лизинг, като в този случай лизинговото задължение се преоценява въз основа на срока на лизинга на изменения лизингов договор чрез дисконтиране на ревизираните лизингови плащания, като се използва ревизирана дисконтова ставка към действителната дата на изменението.

Дружеството е направило такива корекции през представените периоди.

Активите с право на ползване включват първоначалното оценяване на съответното лизингово задължение, лизинговите плащания, направени в деня на започване или преди него, намалени с получените стимули по лизинга и всякакви първоначални преки разходи. Впоследствие те се оценяват по себестойност, намалена с натрупаната амортизация и загуби от обезценка.

Когато Дружеството поема задължение за разходи за демонтиране и премахване на нает актив, възстановяване на обекта, на който този актив се намира или възстановяване на базовия актив до състоянието, изисквано от условията на лизинговия договор, провизия се признава и оценява съгласно МСС 37. Доколкото разходите са свързани с актив с право на ползване, разходите се включват в съответния актив с право на ползване, освен ако тези разходи не са направени за производство на материални запаси.

Активите с право на ползване се амортизират за по-краткия период на срока на лизинговия договор и полезния живот на базовия актив. Ако лизинговият договор прехвърля собствеността върху базовия актив или цената на придобиване на актива с право на ползване и това отразява очакването на Дружеството да упражни опция за покупка, съответният актив с право на ползване се амортизира през полезния живот на базовия актив. Амортизацията стартира от датата на започване на лизинговия договор.

Активите с право на ползване се представят на отделен ред в отчета за финансовото състояние.

Дружеството прилага МСС 36, за да определи дали даден актив с право на ползване е обезценен и отчита всяка установена загуба от обезценка, както е описано в политиката „Имоти, машини и съоръжения“.

Променливите наеми, които не зависят от индекс или процент, не се включват в оценката на лизинговото задължение и актива с право на ползване. Свързаните с това плащания се признават като разход в периода, в който настъпва събитието или условието, което задейства тези плащания, и се включват в реда „Други разходи“ в печалбата или загубата.

Като практическа целесъобразна мярка, МСФО 16 позволява на лизингополучателя да не разделя нелизинговите компоненти и вместо това да отчита всеки лизинг и свързаните с него нелизингови компоненти като една договореност. Дружеството не е използвало тази практическа целесъобразна мярка. За договори, които съдържат лизингов компонент и един или повече допълнителни лизингови или нелизингови компоненти, Дружеството разпределя възнаграждението в договора към всеки лизингов компонент на базата на относителната самостоятелна цена на лизинговия компонент и на съкупната самостоятелна цена на нелизинговите компоненти.

(ф) Финансови инструменти

Финансови активи

Първоначално признаване и оценяване

Финансовите активи се класифицират при първоначалното признаване по начина, по който се оценяват впоследствие – по амортизируема стойност, по справедлива стойност през друг всеобхватен доход или по справедлива стойност през печалбите и загубите.

Класификацията на финансовите активи при първоначалното признаване зависи от характеристиките на договорените парични потоци на финансовия инструмент и от бизнес модела за управление на финансовите активи. С изключение на търговските вземания, които не съдържат съществен финансиращ елемент или за които Дружеството прилага практически целесъобразна мярка за представяне, Дружеството първоначално оценява даден финансов инструмент по неговата справедлива стойност, плюс, за финансови инструменти, които не се отчитат по справедлива стойност през печалбите и загубите, разходите по сделката.

Търговските вземания, които не съдържат съществен финансиращ елемент или за които Дружеството прилага практически целесъобразна мярка за представяне, се оценяват по цената на сделката, определена съгласно МСФО 15 Договори с клиенти.

2. Основни положения от счетоводната политика на Дружеството (продължение)

2.3. Основни предположения /принципи/ (продължение)

(ф) Финансови инструменти (продължение)

За да бъде класифициран даден финансов актив и да бъде оценен по амортизируема стойност или по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, той трябва да генерира парични потоци, които представляват единствено плащания по главница и лихва върху непогасената част на главницата.

Бизнес моделът на Дружеството за управление на финансовите активи се отнася до това как Дружеството управлява финансовите си активи, за да генерира парични потоци. Бизнес моделът определя дали паричните потоци ще бъдат получени в резултат на получаване на договорените парични потоци, от продажбата на финансовия актив или от двете.

Покупка или продажба на финансови активи, които изискват доставка на активи в период, определен от законодателство или конвенция, действащи на съответния пазар, се признават на датата на сделката, т.е. на датата на която Дружеството поема ангажимент да закупи или продаде актива.

Последващо оценяване

За целите на последващото оценяване, финансовите активи се класифицират в четири категории:

- Финансови активи по амортизируема стойност (дългови инструменти),
- Финансови активи по справедлива стойност през друг всеобхватен доход с изваждане на кумулативните печалби и загуби от собствения капитал (дългови инструменти),
- Финансови активи по справедлива стойност през друг всеобхватен доход без изваждане на кумулативните печалби и загуби от собствения капитал (инструменти на собствения капитал),
- Финансови инструменти по справедлива стойност през печалбите и загубите.

Финансови инструменти по амортизируема стойност (дългови инструменти)

Тази категория е най-съществената за Дружеството. Дружеството оценява финансови активи по амортизируема стойност, ако са изпълнени следните две условия:

- Финансовият актив е държан в рамките на бизнес модела с цел да се получат договорните парични потоци, и
- Договорните условия на финансовия актив водят до парични потоци на определени дати, които представляват единствено плащания на главница и лихва върху непогасената главница.

Финансовите активи по амортизируема стойност последващо се оценяват като се използва метода на ефективния лихвен процент и се тестват за обезценка. При отписване на актива, при изменение или при обезценка, възникналите печалби или загуби се признават в печалбите и загубите.

Финансовите активи по амортизируема стойност на Дружеството включват търговски вземания.

Финансови инструменти по справедлива стойност през друг всеобхватен доход (дългови инструменти)

Дружеството оценява дългови инструменти по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, когато са изпълнени следните две условия:

- Финансовият актив е държан в рамките на бизнес модела с цел както да генерира договорни парични потоци, така и парични потоци от продажбата му, и
- Договорните условия на финансовия актив водят до парични потоци на определени дати, които представляват единствено плащания на главница и лихва върху непогасената главница.

Приходите от лихви, печалбите и загубите от промени във валутните курсове, загуби от обезценка и обратно проявление, породени от финансовите активи по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, се признават в отчета за печалбата или загубата и се изчисляват по същия начин, както при финансовите активи по амортизируема стойност. Другите видове изменения в справедливата стойност се признават в друг всеобхватен доход. При отписване, кумулативните изменения в справедливата стойност се изваждат от друг всеобхватен доход и се добавят към печалбите и загубите.

Дружеството няма дългови инструменти по справедлива стойност през друг всеобхватен доход.

2. Основни положения от счетоводната политика на Дружеството (продължение)

2.3. Основни предположения /принципи/ (продължение)

(ф) Финансови инструменти (продължение)

Финансови активи по справедлива стойност през друг всеобхватен доход (инструменти на собствения капитал)

При първоначалното признаване, Дружеството може неотменимо да избере да класифицира собствени инструменти на собствения капитал като финансови активи по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, когато те отговарят на условията за инструменти на собствения капитал по МСС 32 *Финансови инструменти: представяне* и когато не са държани за търгуване. Класификацията се определя за всеки инструмент поотделно. Печалбите и загубите, възникнали във връзка с тези инструменти никога не се добавят към печалбите и загубите. Получени дивиденди се признават като друг приход в отчета за печалбата или загубата на датата, на която възникне правото за получаването на дивиденди, освен когато Дружеството покрива част от разходите си по придобиване на такива финансови активи, в който случай печалбите се отчитат в друг всеобхватен доход. Инструменти на собствения капитал по справедлива стойност през друг всеобхватен доход не се тестват за обезценка. Дружеството няма инструменти на собствения капитал в тази категория.

Финансови активи по справедлива стойност през печалби и загуби

Финансови активи по справедлива стойност през печалби и загуби включват финансови активи, държани за търгуване, финансови активи, които при първоначално признаване са определени като финансови активи по справедлива стойност през печалби и загуби, както и финансови активи, които задължително трябва да се отчитат като финансови активи по справедлива стойност. Финансови активи се класифицират като държани за търгуване, ако те са придобити с цел продажба или обратно изкупуване в близко бъдеще. Деривативи, в това число отделени внедрени деривативи, също се класифицират като държани за търгуване, освен ако са определени като ефективно хеджиращи инструменти. Финансови активи с парични потоци, различни от парични потоци само от главници и лихви върху неиздължени главници, се класифицират и оценяват по справедлива стойност през печалби и загуби, независимо от бизнес модела.

Независимо от критериите един дългов инструмент да бъде класифициран по амортизируема стойност или по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, както е посочено по-горе, дългови инструменти могат да бъдат класифицирани по справедлива стойност през печалби и загуби при първоначалното признаване, ако такава класификация елиминира или съществено намалява т.нар. счетоводно несъответствие.

Финансови активи по справедлива стойност се представят в отчета за финансовото състояние по справедлива стойност, като нетни изменения в справедливата стойност се признават в отчета за печалбата или загубата. Дружеството няма инструменти на собствения капитал в тази категория.

Дериватив, внедрен в хибриден договор, с финансов пасив или нефинансов основен договор, се отделя от основния договор и се представя отделно като дериватив, ако: икономическите характеристики и рисковете не са тясно свързани с основния договор, отделен инструмент със същите условия, както внедрения дериватив би отговорил на определението за дериватив, и хибридният договор не се оценява по справедлива стойност през печалби и загуби. Внедрените деривативи се оценяват по справедлива стойност, като измененията в справедливата стойност се признават в печалбата или загубата. Повторно оценка може да се наложи, само ако настъпи промяна в условията на договора, които съществено променят паричните потоци, или при рекласификация на финансов актив извън категорията на финансови активи по справедлива стойност през печалби и загуби.

Дериватив, внедрен в хибриден договор, съдържащ основен договор финансов актив, не се представя отделно. Основен договор финансов актив, заедно с внедрен дериватив, трябва да се класифицират заедно като финансов актив по справедлива стойност през печалби и загуби.

Финансов актив (или където е приложимо, част от финансов актив или група от подобни финансови активи) се отписват (т.е. елиминират се от отчета за финансовото състояние), когато:

2. Основни положения от счетоводната политика на Дружеството (продължение)

2.3. Основни предположения /принципи/ (продължение)

(ф) Финансови инструменти (продължение)

- Правото за получаване на парични потоци от актива е изтекло, или
- Дружеството е прехвърлило своите права да получава парични потоци от актива или е поело задължение да плати всички получени парични потоци без съществено забавяне на трето лице по силата на споразумение за прехвърляне, и (а) Дружеството е прехвърлило по същество всички рискове и изгоди от актива или (б) Дружеството не е прехвърлило нито е запазило по същество всички рискове и изгоди от актива, но е прехвърлило контрола върху актива.

Когато Дружеството е прехвърлило правата си да получава парични потоци от даден актив или ако е влязло в споразумение за прехвърляне, то оценява дали, и до каква степен, е запазило рисковете и изгодите от собствеността. Когато то нито е прехвърлило, нито е запазило по същество всички рискове и изгоди от актива, нито е прехвърлило контрола върху актива, Дружеството продължава да признава прехвърления актив до степента на продължаващото си участие. В този случай, Дружеството трябва също да признае и свързаното задължение. Прехвърленият актив и свързаното задължение се оценяват на такава база, която отразява правата и задълженията, които Дружеството е запазило.

Продължаващо участие под формата на гаранция върху прехвърления актив, се оценява по по-ниската от първоначалната балансова стойност на актива и максималния размер на настрещната престация, която Дружеството трябва да заплати.

Обезценка на финансови активи

Дружеството признава провизии за очаквани кредитни загуби за всички дългови инструменти, различни от такива, които се отчитат по справедлива стойност през печалби и загуби. Очакваните кредитни загуби се основават на разликата между договорените парични потоци, дължими в съответствие с договора и всички парични потоци, които Дружеството очаква да получи, дисконтирани с приблизителната величина на първоначалния ефективен лихвен процент. Очакваните парични потоци включват парични потоци от продажба на обезпечения или други кредитни подобрения, които са неразделна част от договорните условия.

Очакваните кредитни загуби се признават на два етапа. За кредитни експозиции, за които няма съществено увеличение на кредитния риск след първоначалното признаване, очаквани кредитни загуби се признават за кредитни загуби в резултат на неизпълнение на условията на финансов актив, които са възможни в рамките на следващите 12 месеца.

За кредитни експозиции, за които вече е налице съществено увеличение на кредитния риск след първоначалното признаване, се изисква провизия за кредитни загуби за целия остатъчен живот на експозицията, без значение от времето на неизпълнението на условията на актива.

За търговски вземания и активи по договори, Дружеството прилага опростения метод за изчисление на очакваните кредитни загуби. Следователно, Дружеството не следи измененията в кредитния риск, а признава провизия за загуба за целия остатъчен живот към края на всеки отчетен период.

Дружеството прилага метода на процента загуба (loss rate approach), който се основава на статистика на историческите данни за процента на отписаните вземания и активи по договори, коригиран с корекция, отразяваща съществуващи в момента условия и очаквания за следващите периоди.

За дългови инструменти по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, Дружеството прилага опростените правила за нисък кредитен риск. Към края на всеки отчетен период, Дружеството оценява дали дълговият инструмент се счита, че има нисък кредитен риск, като се използва цялата разумна и подкрепяща информация, достъпна без извършване на излишни разходи или усилия. При извършване на оценката, Дружеството повторно оценява вътрешния кредитен рейтинг на дълговия инструмент. В допълнение, Дружеството преценява дали е налице съществено увеличение на кредитния риск, когато има забавяне в договорените парични потоци над 30 дни.

2. Основни положения от счетоводната политика на Дружеството (продължение)

2.3. Основни предположения /принципи/ (продължение)

(ф) Финансови инструменти (продължение)

Дружеството приема, че е налице неизпълнение на условията за даден финансов актив, когато забавянето на договорените парични потоци е над 90 дни. В определени случаи обаче, Дружеството може да прецени, че има неизпълнение на условията на даден актив, когато съществува вътрешна или външна информация, която да предполага, че не е вероятно Дружеството да получи всички дължими договорни суми преди да се вземат предвид всякакви обезпечения, дадени на Дружеството. Даден финансов актив се отписва, когато няма разумни очаквания за получаване на договорените парични потоци.

Финансови пасиви

Първоначално признаване и оценяване

При първоначалното признаване, финансовите пасиви се класифицират като финансови пасиви по справедлива стойност през печалби и загуби, заеми, задължения или деривативи определени като хеджиращи инструменти в ефективен хедж.

Всички финансови пасиви се признават първоначално по справедлива стойност, като заемите и задълженията се признават по справедлива стойност, намалена с разходите по сделката.

Финансовите пасиви на Дружеството включват търговски и други задължения, задължения по заеми, в това число и овърдрафт и деривативни финансови инструменти.

Последващо оценяване

Последващото оценяване на финансовите пасиви зависи от тяхната класификация.

Финансови пасиви по справедлива стойност през печалби и загуби

Финансовите пасиви по справедлива стойност през печалби и загуби включват финансови пасиви, държани за търгуване и финансови пасиви, определени при първоначалното признаване, като финансови пасиви по справедлива стойност през печалби и загуби.

Финансовите пасиви се класифицират като държани за търгуване ако те са възникнали за целите на обратно изкупуване в близко бъдеще. Тази категория включва също и деривативни финансови инструменти, страна по които е Дружеството, които не са определени като хеджиращи инструменти по смисъла на МСФО 9. Отделно отчитаните внедрени деривативи също се класифицират като държани за търгуване, освен ако не са определени като ефективно хеджиращи инструменти.

Печалби и загуби от пасиви, държани за търгуване, се признават в отчета за печалбата или загубата.

Финансови пасиви, определени при първоначалното признаване, като пасиви по справедлива стойност през печалби и загуби се определят като такива само на датата на първоначалното признаване и само, ако критериите на МСФО 9 са изпълнени. Дружеството не е определило финансови пасиви по справедлива стойност през печалби и загуби.

Заеми и задължения

След първоначалното признаване, лихвоносни заеми и задължения последващо се оценяват по амортизируема стойност като се използва метода на ефективния лихвен процент. Печалбите и загубите се признават, когато пасивите се отписват и когато, преди да са отписани се амортизират в резултат на прилагане на метода на ефективния лихвен процент през периода. Разходите за амортизация се отчитат като финансови разходи в отчета за печалбите и загубите.

Съставни финансови инструменти

Съставните части на конвертируеми заеми, издадени от Дружеството, се класифицират отделно като задължение и като собствен капитал, в зависимост от същността на договорните отношения и определенията за финансов пасив и инструмент на собствения капитал.

2. Основни положения от счетоводната политика на Дружеството (продължение)
2.3. Основни предположения /принципи/ (продължение)
(ф) Финансови инструменти (продължение)

На датата на емитиране, справедливата стойност на финансовия пасив се определя като се използва преобладаващия пазарен лихвен процент на сходни, неконвертируеми заеми. Тази стойност се признава за финансов пасив по амортизируема стойност, като се прилага метода на ефективния лихвен процент до датата на конвертиране или до датата на падежа на инструмента.

Опцията за конвертиране, която се класифицира като част от собствения капитал, се изчислява като се намали стойността на задължението по заема от справедливата стойност на съставния финансов инструмент. Тази стойност, нетна от данъци, се включва в собствения капитал и не се преоценява впоследствие. В допълнение, опция за конвертиране, призната като елемент на собствения капитал остава в собствения капитал докато опцията се упражни, като в този случай, стойността на опцията се трансферира в Други резерви.

Когато опцията за конвертиране не се упражни на датата на падежа, стойността се трансферира в Други резерви. В отчета за печалбата или загубата не се отчитат печалби или загуби в случаите на конвертиране или на изтичане на срока за упражняване на опцията. Разходите, свързани с емитиране на конвертируемия заем се разпределят върху двата компонента – пасива и капиталовия инструмент пропорционално на brutните постъпления. Разходите, свързани с емитиране на капиталовия инструмент се признават директно в собствения капитал.

Разходите, свързани с емитирането на дълговия инструмент се включват в неговата балансова стойност и се амортизират за периода на инструмента, като се прилага метода на ефективния лихвен процент.

Отписване

Финансов пасив се отписва, когато задължението е изпълнено, анулирано или срокът му е изтекъл. Когато съществуващ финансов пасив се заменя с друг от същия заемодател при съществено различни условия, такова изменение или модификация се признава като отписване на съществуващия финансов пасив и признаване на нов. Разликата между съответните балансови стойности се отчита в отчета за печалбата или загубата.

Нетиране

Финансови активи и финансови пасиви се нетират и нетната стойност се признава в отчета за финансовото състояние ако съществува изпълнимо правно оскувание за нетиране и е налице намерение уреждането на актива и пасива да стане на нетна база, да се реализира актива и да се погаси пасива едновременно.

3. Съществени счетоводни преценки, приблизителни оценки и предположения

Изготвянето на финансовия отчет налага ръководството да направи преценки, приблизителни оценки и предположения, които влияят върху стойността на отчетените активи и пасиви, и оповестяването на условни пасиви към датата на финансовия отчет, както и върху отчетените приходи и разходи за периода.

Несигурностите, свързани с направените предположения и приблизителни оценки биха могли да доведат до фактически резултати, които да изискват съществени корекции в балансовите стойности на съответните активи или пасиви в следващи отчетни периоди.

(а) Преценки

При прилагането на възприетите счетоводни политики, ръководството на Дружеството е направило следните преценки, които са с най-съществен ефект върху сумите, признати във финансовия отчет.

Ръководството преценило, че през годината са достигнати критериите за първоначално признаване на вътрешно създаден нематериален актив, свързан с проучване и развитие на процеса по отглеждане и преработка на Черна муха и нейните ларви.

(б) Приблизителни оценки и предположения

Основните предположения, които са свързани с бъдещи и други основни източници на несигурност в приблизителните оценки към датата на баланса, и за които съществува значителен риск да доведат до съществени корекции в балансовите стойности на активите и пасивите през следващия отчетен период, са посочени по-долу:

Полезен живот на дълготрайните активи

Ръководството на Дружеството определя очаквания полезен живот и разходи за амортизации, свързани с притежаваните дълготрайни активи. Тази приблизителна оценка се базира на определяне на жизнения цикъл на активите. Тя може да се промени в значителна степен в резултат на промени на пазарната среда. Ръководството ще увеличи разхода за амортизацията, където полезният живот е по-малък от предварително определения, или ще изпише или обезцени технологично остарели или нестратегически активи, които не са в действие или продадени/ликвидирани.

Данъци

Дружеството е субект на облагане с данък върху доходите в България. Необходимо е изготвянето на преценки за определяне на провизиите за данък. Дружеството признава пасиви за очакваните данъчни ревизии, основавайки се на очакванията за дълготрайно дължими данъци. Когато окончателният резултат от данъчна ревизия се различава от предварително записаните суми, тези разлики ще се отразят върху текущите и отсрочените данъчни активи и пасиви в периода, в който е приключила данъчна ревизия.

4. Имоти, машини и съоръжения

	Транспортни средства	Оборудване	Компютърна техника	Други ДМА	ДМА в процес на изграждане	Общо
	(хил.лв.)	(хил.лв.)	(хил.лв.)	(хил.лв.)	(хил.лв.)	(хил.лв.)
Общо към 01 януари 2022						
Отчетна стойност	18	1 040	41	90	4 346	5 535
Натрупана амортизация	(8)	(270)	(15)	(20)	-	(313)
Балансова стойност	10	770	26	70	4 346	5 222
Придобити през периода	18	477	46	-	1 790	2 331
Трансферирани през периода	-	-	-	-	(544)	(544)
Начислена амортизация за периода	(3)	(182)	(24)	(8)	-	(217)
Излезли през периода	(6)	(5)	(2)	(36)	-	(49)
Амортизация на излезли през периода	6	2	1	-	-	9
Общо към 31 декември 2022						
Отчетна стойност	30	1 512	85	54	5 592	7 273
Натрупана амортизация	(5)	(450)	(38)	(28)	-	(521)
Балансова стойност	25	1 062	47	26	5 592	6 752

	Транспортни средства	Оборудване	Компютърна техника	Други ДМА	ДМА в процес на изграждане	Общо
	(хил.лв.)	(хил.лв.)	(хил.лв.)	(хил.лв.)	(хил.лв.)	(хил.лв.)
Общо към 01 януари 2023						
Отчетна стойност	30	1 512	85	54	5 592	7 273
Натрупана амортизация	(5)	(450)	(38)	(28)	-	(521)
Балансова стойност	25	1 062	47	26	5 592	6 752
Придобити през периода	-	662	47	15	563	1 287
Трансферирани през периода	-	3 390	10	1 511	(4 911)	-
Начислена амортизация за периода	(5)	(628)	(48)	(132)	-	(813)
Излезли през периода	-	-	-	-	(86)	(86)
Амортизация на излезли през периода	-	-	-	-	-	-
Общо към 31 декември 2023						
Отчетна стойност	30	5 564	142	1 580	1 157	8 473
Натрупана амортизация	(10)	(1 078)	(86)	(160)	-	(1 334)
Балансова стойност	20	4 486	56	1 420	1 157	7 139

5. Нематериални активи

	Патенти, лицензи, търговски марки (хил.лв.)	Други дълготрайни нематериални активи (хил.лв.)	Продукти от развойна дейност (хил.лв.)	Разходи за придобиване на ДНМА (хил.лв.)	Общо (хил.лв.)
Общо към 01 януари 2022					
Отчетна стойност	4	119	-	466	589
Натрупана амортизация	(2)	(26)	-	-	(28)
Балансова стойност	2	93	-	466	561
Придобити през периода	14	2	-	85	101
Трансферирани през периода	-	-	-	544	544
Начислена амортизация за периода	(2)	(18)	-	-	(20)
Общо към 31 декември 2022	14	77	-	1095	1186
Отчетна стойност	18	121	-	1 095	1 234
Натрупана амортизация	(4)	(44)	-	-	(48)
Балансова стойност	14	77	-	1 095	1 186

	Патенти, лицензи, търговски марки (хил.лв.)	Други дълготрайни нематериални активи (хил.лв.)	Продукти от развойна дейност (хил.лв.)	Разходи за придобиване на ДНМА (хил.лв.)	Общо (хил.лв.)
Общо към 01 януари 2023					
Отчетна стойност	18	121	-	1 095	1 234
Натрупана амортизация	(4)	(44)	-	-	(48)
Балансова стойност	14	77	-	1 095	1 186
Трансфер	-	-	-	593	593
Придобити през периода	-	46	-	78	124
Трансферирани през периода	-	65	919	(984)	-
Начислена амортизация за периода	(3)	(31)	(80)	-	(114)
Общо към 31 декември 2023	18	232	919	782	1 951
Отчетна стойност	18	232	919	782	1 951
Натрупана амортизация	(7)	(75)	(80)	-	(162)
Балансова стойност	11	157	839	782	1 789

В периода от създаването си до края на 2022 г. Дружеството е отчетило като разходи свързани с развитие и изграждане на активи общо 919 хил. лв. Тези разходи са свързани с ремонти и реконструкция на съществуващите помещения, за да отговарят на критериите за развъждане на насекоми и различни научноизследователски и развойни дейности, заплати на специалисти и разходи за услуги, свързани с тестване, създаване на нови прототипи на машини, изобретяване на промишлени модели и машини и оптимизация на процеси. Основна част от тези разходи са 544 хил. лв., които са свързани също с подадените патентни заявки и отговарят на критериите за признаване на нематериални активи, и същите са рекласифицирани в разходи за придобиване на дълготрайни нематериални активи.

4. Нематериални активи (продължение)

През 2023 г. Центърът за иновации NICE (Nasekomo Insect Center of Excellence) в Лозен стартира своята съществена дейност, като ще надгради дейността на екипа за научноизследователска и развойна дейност, който е създаден и работи ефективно от 2019 г. Компанията е призната в различни конкурси за иновативни стартиращи компании. Подкрепя се от различни инвеститори.

NICE вече осъществява следните основни дейности:

1. HQ (централно-административни) дейности: всички поддържащи функции + продажби/бизнес разработка
2. R&D: технологично развитие (роботика, данни) + биологични изследвания
3. Партньорства за научноизследователска и развойна дейност с:

- Институт по животновъдство (Костинброд, България)
- Геномичен център Биологически факултет СУ
- Национален изследователски институт за земеделие, храни и околна среда (Франция)
- Университет Клод Бернар (Лион, Франция)
- Университет по хранителни технологии (Пловдив, България)
- Маастрихтски университет (Холандия)
- Тракийски университет (Стара Загора, България)
- Земеделски институт – Стара Загора
- Български птицевъден съюз

Ръководството се стреми да превърне NICE в Лозен в основен индустриален демонстрационен център, пример за бъдещи партньори и инвеститори, със среден производствен капацитет на основни крайни продукти (протеиново брашно от насекоми, масло от насекоми, новородени ларви и фракции от насекоми), като по този начин ще се стреми да привлече партньори от региона, които да инвестират допълнително в големи производствени мощности, а Насекомо да ги подпомага с ноу-хау и допълнителни високо-квалифицирани услуги.

5. Други Нетекущи активи

	31 декември 2023	31 декември 2022
	(хил.лв.)	(хил.лв.)
Инвестиции (приложение 20.1.1)	54	105
Право на ползване по лизингови договори (приложение 18)	4 730	1 759
Отсрочени данъци (приложение 9)	43	7
Общо:	4 827	1 871

6. Материални запаси

	31 декември 2023	31 декември 2022
	(хил.лв.)	(хил.лв.)
Малоценни активи с дълготрайна употреба и резервни части	110	53
Дизелово гориво	11	7
Продукция	15	-
Незавършено производство	8	-
Биологични активи	7	-
Общо:	151	60

7. Търговски и други вземания

	31 декември 2023	31 декември 2022
	(хил.лв.)	(хил.лв.)
Вземания от клиенти	15	16
Обезценка на несъбираеми вземания	(15)	(15)
Вземания от свързани лица	55	52
Предоставени депозити	97	81
Доставчици по аванси	47	66
ДДС за възстановяване	229	187
Общо:	428	387

Търговските и други вземания са деноминирани в лева и са с падеж до 3 месеца. Данъчните вземания се възстановяват в сроковете, съгласно българското законодателство. Справедливата стойност на търговските вземания е приблизително равна на балансовата им стойност.

8. Отсрочени данъчни активи

Отсрочените данъци възникват в резултат на временни разлики и неизползвани данъчни загуби и могат да бъдат представени като следва:

Отсрочени данъчни пасиви (активи)	1 януари 2022	Признати в печалбата или загубата	31 декември 2022
	(хил.лв.)	(хил.лв.)	(хил.лв.)
Текущи активи			
Нетекущи материални и нематериални активи	-	(2)	(2)
Договори за лизинг	-	(11)	(11)
Пенсионни и други задължения към персонала	-	6	6
	-	(7)	(7)
Признати като:			
Отсрочени данъчни активи	-	(7)	(7)
Нетно отсрочени данъчни активи	-	(7)	(7)

Отсрочени данъчни пасиви (активи)	1 януари 2023	Признати в печалбата или загубата	31 декември 2023
	(хил.лв.)	(хил.лв.)	(хил.лв.)
Текущи активи			
Нетекущи материални и нематериални активи	(2)	(12)	(14)
Договори за лизинг	(11)	(3)	(14)
Провизии за разходи и задължения	-	(19)	(19)
Пенсионни и други задължения към персонала	6	(2)	4
	(7)	(36)	(43)
Признати като:			
Отсрочени данъчни активи	(7)	(36)	(43)
Нетно отсрочени данъчни активи	(7)	(36)	(43)

9. Пари и парични еквиваленти

	31 декември 2023	31 декември 2022
	(хил.лв.)	(хил.лв.)
Разплащателна сметка в левове	2 604	623
Разплащателна сметка във валута	379	2 387
Общо:	2 983	3 010

По видове валути

	31 декември 2023	31 декември 2022
	(хил.лв.)	(хил.лв.)
в BGN	2 604	623
в EUR	379	2 387
Общо:	2 983	3 010

10. Получени заеми

	31 декември 2023	31 декември 2022
	(хил.лв.)	(хил.лв.)
Получени заеми	8 880	4 714
	8 880	4 714

31 декември 2022	Лихв.%	Главница	Лихва	Общо
		(хил.лв.)	(хил.лв.)	(хил.лв.)
Заеми от Насекомо Би Ви	3.0%	61	440	501
Заем конвертируем в собствен капитал	5%	3 912	301	4 213
		3 973	741	4 714

31 декември 2023	Лихв %	Главница	Лихва	Общо
		(хил.лв.)	(хил.лв.)	(хил.лв.)
Банков заем	2.5%	598	3	601
Заеми от Насекомо Би Ви	3.0%	3 353	463	3 816
Заем конвертируем в собствен капитал	9%	3 912	551	4 463
		7 863	1 017	8 880

Към 31 декември 2023 г. значителна част от непогасените лихвоносни задължения по заем 4,463 хил. лв. (от които главница в размер на 3,912 хил. лв. и задължения за начислени лихви в размер на 551 хил. лв.) се отнасят до договор за заем, конвертируем в собствен капитал в компанията майка на предприятието, като се очаква задълженията да бъдат уредени през 2024 г.

Останалата значителна част в размер на 3,816 хил. лв. представляват главници (3,353 хил. лв.) и начислени лихви (463 хил. лв.) по договори за заем, сключени с едноличния собственик Насекомо Би. Ви. в предходни периоди, които се очаква да бъдат уредени в бъдещи отчетни периоди, чрез увеличение на капитала.

През май 2023 г. Дружеството сключва договор за стандартен инвестиционен кредит с банкова институция за финансиране/възстановяване на до 75% от извършените разходи за покупка на машини и съоръжения, свързани с проекти с финансиране от ЕС. Общия размер на кредита е 780 хил.лв. Към датата на изготвяне на финансовите отчети, неувоената част по кредита е в размер на 182 хил.лв. Кредитът е с краен срок на погасяване ноември 2026 г. и с гратисен срок по главницата юни 2024 г.

11. Равнение на задълженията, произтичащи от финансова дейност

Равнението на паричните потоци от финансова дейност и задълженията на Дружеството, произтичащи от финансова дейност, са представени в долната таблица.

	Непарични промени				
	Към 01 януари 2022	Парични потоци от финансова дейност	Начислени лихви	Други непарични промени (капиталов компонент)	31 декември 2022
	(хил.лв.)	(хил.лв.)	(хил.лв.)	(хил.лв.)	(хил.лв.)
Конвертируеми заеми	4 451	-	263	-	4 714
	4 451	-	263	-	4 714

	Непарични промени				
	Към 01 януари 2023	Парични потоци от финансова дейност	Начислени лихви	Други непарични промени (капиталов компонент)	31 декември 2023
	(хил.лв.)	(хил.лв.)	(хил.лв.)	(хил.лв.)	(хил.лв.)
Конвертируеми заеми	4 714	3 889	277	-	8 880
	4 714	3 889	277	-	8 880

12. Търговски и други задължения

	31 декември 2023	31 декември 2022
	(хил.лв.)	(хил.лв.)
Задължения към търговски контрагенти	417	332
Задължения по банкови гаранции	372	440
Краткосрочна част на задължения по лизинг	598	587
Задължения към персонала	129	27
Задължения към бюджета, данъчни задължения и други	73	77
	1 589	1 463

Търговските и други задължения са деноминирани в лева. Справедливата им стойност е приблизително равна на балансовата им стойност.

13. Основен капитал

	Брой акции	Стойност хил. лв.
31 декември 2022		
Емитирани акции	11 273	11
На 31 декември 2022	79 273	79
31 декември 2023		
Емитирани акции	-	-
На 31 декември 2023	79 273	79

Общият брой емитирани акции е 79 273 бр. с номинална стойност 1 лев. Единоличен собственик на капитала на Дружеството е Насекомо Би. Ви., частно дружество с ограничена отговорност, учредено и съществуващо съгласно законодателството на Нидерландия, със седалище в Нидерландия, Амстелплейн 1 1096 HA, Амстердам вписано в

14. Основен капитал (продължение)

търговския регистър на Нидерландската търговска камара под номер 73997242.

По силата на договор за размяна на акции от 13.12.2023 г. сключен между Насекомо Би Ви, Нидерландия от една страна и от "Морнинг Сайд Хил Фонд за рисков капитал" КД ЕИК: 205916718.; "Фонд Ню вижън 3" КД ЕИК: 205819541 и Евгения Серафимова Софрониева – Иванова от друга страна, мажоритарният собственик придобива общо 6 791 бр акции в капитала на Насекомо ЕАД. В замяна, миноритарните акционери придобиват акции в капитала на едноличния собственик Насекомо Би Ви както следва:

№	Замемящ акционер	Брой акции на Насекомо АД които се прехвърлят на Насекомо Би Ви.	Брой акции на Насекомо Би Ви получени в замяна	Номинална стойност на акциите на Насекомо Би Ви
1.	"Морнинг Сайд Хил Фонд за рисков капитал"	3,636	54,540	EUR 0.10
2.	"Фонд Ню вижън 3" КД	1,878	28,170	EUR 0.10
3.	Евгения Серафимова Софрониева – Иванова	1,277	19,154	EUR 0.10

В резултат на замяната към края на отчетния период Насекомо Би Ви притежава 100% от акционерния капитал на Дружеството, който е разпределен в 79 273 обикновени акции с право на глас и номинал от 1лв.

Всички емитирани акции са платени.

Фонд Резервен представлява капиталовия компонент от получените конвертируеми заеми при изчисляване на лихвата по метода на ефективния лихвен процент и разликата между емисионната и номиналната стойност на издадените нови акции (11 273 бр. през 2022 г. и 11 209 бр. през 2021 г.). Общият размер на Фонд Резервен от емитираните акции към 31.12.2023 г. е 15 206 хил. лв.

15. Задължения по лизингови договори

	31 декември 2023	31 декември 2022
	(хил.лв.)	(хил.лв.)
Задължения по лизингови договори – нетекуща част	5 287	1 369
Задължения по лизингови договори – текуща част	598	587
	5 885	1 956

16. Приходи от продажба на продукция и услуги

	31 декември 2023	31 декември 2022
	(хил.лв.)	(хил.лв.)
Приходи от продажби на протеини	2	10
Приходи от продажба на липиди, ларви	6	15
Приходи от продажба на услуги	666	470
	674	495

17. Други приходи

	31 декември 2023	31 декември 2022
	(хил.лв.)	(хил.лв.)
Приходи от финансираня	403	646
Други приходи	18	200
	421	846

18. Разходи за научна и развойна дейност, които не са капитализирани

	31 декември 2023	31 декември 2022
	(хил.лв.)	(хил.лв.)
Професионални услуги	(157)	(203)
Наеми и режимни разходи	(4)	(35)
Разходи за спомагателни материали	(35)	(16)
Разходи за възнаграждения	(760)	(576)
Разходи за амортизация	(400)	(63)
Други разходи	(45)	(47)
Общо:	(1 401)	(940)

Както е оповестено, разходите от научна и развойна дейност, които не са достигнали критериите за първоначално признаване на вътрешно-създаден нематериален актив, се отчитат като текущи разходи в периода на възникването им.

19. Производствени разходи

	31 декември 2023	31 декември 2022
	(хил.лв.)	(хил.лв.)
Разходи за професионални услуги	(103)	(428)
Разходи за наем, поддръжка и комунални услуги	(39)	(509)
Разходи за амортизация	(1 048)	(701)
Разходи за материали	(450)	(100)
Разходи за възнаграждения и други разходи	(527)	(304)
Отписани КБА	(13)	-
Продадени ДМА	(86)	-
Увеличение на НП, ГП и КБА и други	(3)	-
Общо:	(2 269)	(2 042)

20. Административни разходи

	31 декември 2023	31 декември 2022
	(хил.лв.)	(хил.лв.)
Разходи за възнаграждения	(755)	(605)
Разходи за наем, поддръжка и професионални услуги	(961)	(643)
Разходи за комуникационни услуги	(40)	(29)
Разходи за амортизация	(4)	-
Социални и други разходи	(526)	(169)
Разходи за материали	(28)	(11)
Разходи за обезценка на вземания	-	(15)
Общо:	(2 314)	(1 472)

21. Нетен финансов разход

	31 декември 2023	31 декември 2022
	(хил.лв.)	(хил.лв.)
Разходи за лихви по заеми	(289)	(263)
Разходи по лизингови договори (Приложение 23)	(72)	(60)
Курсови разлики по валутни операции	(2)	(7)
Други финансови разходи	(19)	(11)
Общо:	(382)	(341)

22. Разходи за данъци

	31 декември 2023	31 декември 2022
	(хил.лв.)	(хил.лв.)
Загуба преди данъци	(5 271)	(3 454)
Приход от корпоративен данък, изчислен при дан. ставка 10 %	527	345
Непризнат данъчен актив върху загуба	(527)	(345)
Отсрочени данъчни временни разлики (Приложение 9)	43	7
Текущ приход от/(разход за) данък	43	7

Дружеството има право да пренесе данъчната загуба в рамките на следващите пет години, ако има облагаема печалба. Няма ограничение в периода, в който може да се ползват разходите за лихви, които не са били признати за данъчни цели.

23. Лизинги

Активи по право на ползване

	Офис (хил.лв.)	Производствено помещение (хил.лв.)	Общо (хил.лв.)
Отчетна стойност			
Към 01 януари 2022	69	2 890	2 959
Придобити (Отписани)	(69)	(253)	(322)
Към 31 декември 2022	-	2 637	2 637
Натрупана амортизация			
Към 01 януари 2022	(69)	(604)	(673)
Начислена амортизация за годината	-	(527)	(527)
Амортизация на отписани	69	253	322
Към 31 декември 2022	-	(878)	(878)
Отчетна стойност	-	2 637	2 637
Натрупана амортизация	-	(878)	(878)
Балансова стойност	-	1 759	1 759

23. Лизинги (продължение)

Активи по право на ползване

	Офис (хил.лв.)	Производствено помещение (хил.лв.)	Общо (хил.лв.)
Отчетна стойност			
Към 01 януари 2023	-	2 637	2 637
Придобити (Отписани)	-	3 481	3 481
Към 31 декември 2023	-	6 118	6 118
Натрупана амортизация			
Към 01 януари 2023	-	(878)	(878)
Начислена амортизация за годината	-	(525)	(525)
Амортизация на отписани	-	15	15
Към 31 декември 2023	-	(1 388)	(1 388)
Отчетна стойност	-	6 118	6 118
Натрупана амортизация	-	(1 388)	(1 388)
Балансова стойност	-	4 730	4 730

Суми, признати в печалби и загуби

	31 декември 2023 (хил.лв.)	31 декември 2022 (хил.лв.)
Разходи за амортизация на активи по право на ползване	(525)	(527)
Разходи за лихви по лизингово задължение	(72)	(91)
Общо:	(597)	(618)

24. Финансови инструменти и управление на финансовия риск

Финансови активи

Дружеството класифицира финансовите си активи в четири категории:

- Финансови активи по амортизируема стойност (дългови инструменти).
- Финансови активи по справедлива стойност през друг всеобхватен доход с изваждане на кумулативните печалби и загуби от собствения капитал (дългови инструменти).
- Финансови активи по справедлива стойност през друг всеобхватен доход без изваждане на кумулативните печалби и загуби от собствения капитал (инструменти на собствения капитал).
- Финансови инструменти по справедлива стойност през печалбите и загубите.

През отчетния период, Дружеството притежава единствено финансови активи по амортизируема стойност.

Дружеството оценява финансови активи по амортизируема стойност, ако са изпълнени следните две условия:

- Финансовият актив е държан в рамките на бизнес модела с цел да се получават договорните парични потоци, и
- Договорните условия на финансовия актив водят до парични потоци на определени дати, които представляват единствено плащания на главница и лихви върху непогасената главница.

Финансовите активи по амортизируема стойност последващо се оценяват като се използва метода на ефективния лихвен процент и се тестват за обезценка. При отписване на актива, при изменение или при обезценка, възникналите печалби или загуби се признават в печалбите и загубите.

24. Финансови инструменти и управление на финансовия риск (продължение)

Финансови пасиви

Финансовите пасиви на Дружеството включват заеми и задължения към доставчици и други контрагенти. Първоначално те се признават в отчета за финансовото състояние по справедливата им стойност нетно от преките разходи по трансакцията, а последващо - по амортизируема стойност по метода на ефективната лихва, освен за просрочени, предоговорени и под условие за предсрочно изплащане.

Съставните части на конвертируеми заеми, издадени от Дружеството, се класифицират отделно като задължение и като собствен капитал, в зависимост от същността на договорните отношения и определенията за финансов пасив и инструмент на собствения капитал.

Финансови инструменти по категории

Счетоводните политики за финансови инструменти са приложени за изброените по – долу балансови статии: Структура на финансовите активи и пасиви посочени в отчета за финансовото състояние към 31 декември по категории е както следва:

Финансови активи по амортизируема стойност	31 декември 2023	31 декември 2022
Търговски вземания	199	200
Парични средства и еквиваленти	2 983	3 010
Общо:	3 182	3 210

Финансови пасиви по амортизируема стойност	31 декември 2023	31 декември 2022
Търговски задължения	417	332
Задължения по лизингов договор	5 885	1 956
Задължения по заеми	8 880	4 714
Общо:	15 182	7 002

Управление на финансовия риск

В хода на обичайната си стопанска дейност Дружеството може да бъде изложено на различни финансови рискове, най-важните от които са: пазарен риск (включващ валутен риск, риск от промяна на справедливата стойност и ценови риск), кредитен риск, ликвиден риск и риск на лихвено обвързани парични потоци. Общото управление на риска е фокусирано върху прогнозиране на резултатите от определени области на финансовите пазари за постигане на минимизиране на потенциалните отрицателни ефекти, които биха могли да се отразят върху финансовите резултати. Финансовите рискове текущо се идентифицират, измерват и наблюдават с помощта на различни контролни механизми, за да се определят адекватни цени на стоките и услугите на Дружеството както и да се оценят адекватно пазарните обстоятелства, правените от него инвестиции и формите на поддържане на свободните ликвидни средства, без да се допуска неоправдана концентрация на даден риск. Управлението на риска се осъществява текущо под прякото ръководство на управителя.

По долу са описани различните видове рискове, на които е изложено Дружеството при осъществяване на търговските му операции, както и възприетият подход при управлението на тези рискове.

Пазарен риск

а. Валутен риск

Дружеството няма други открити валутни рискове, защото неговите операции и сделки са деноминирани в български левове и/или в евро, а българският лев е с фиксиран курс към еврото по закон.

Данните от таблиците по-долу ни показват, че няма рискови експозиции.

24. Финансови инструменти и управление на финансовия риск (продължение)
Пазарен риск (продължение)
а. Валутен риск (продължение)

31.12.2022	в EUR хил.лв.	в BGN хил.лв.	Общо хил.лв.
Финансови активи по амортизируема стойност			
Търговски вземания	15	185	200
Парични средства и еквиваленти	2 387	623	3 010
Общо:	2 402	808	3 210
31.12.2022	в EUR хил.лв.	в BGN хил.лв.	Общо хил.лв.
Финансови пасиви по амортизируема стойност			
Търговски задължения	50	282	332
Задължения по лизингови договори	-	1 956	1 956
Задължения по заем	4 714	-	4 714
Общо:	4 764	2 238	7 002
31.12.2023	в EUR хил.лв.	в BGN хил.лв.	Общо хил.лв.
Финансови активи по амортизируема стойност			
Търговски вземания	15	184	199
Парични средства и еквиваленти	379	2 604	2 983
Общо:	494	2 788	3 182
31.12.2023	в EUR хил.лв.	в BGN хил.лв.	Общо хил.лв.
Финансови пасиви по амортизируема стойност			
Търговски задължения	88	329	417
Задължения по лизингов договор	-	5 885	5 885
Задължения по заеми	8 279	601	8 880
Общо:	8 367	6 815	15 182

Ценови риск

Дружеството не е изложено на специфичен ценови риск. Намеренията на ръководството за минимизирането на ценовия риск от негативни промени в цените на стоките и услугите, обект на търговските операции е да бъде правен периодичен анализ и обсъждане на договорните отношения за преразглеждане и актуализиране на цените спрямо промените на пазара.

Дружеството не притежава акции и ценни книжа, които са обект за търгуване, както и няма практика да търгува с финансови инструменти - съответно не е изложено на рискове от негативни промени на фондовите пазари.

Кредитен риск

Финансовите активи на Дружеството са концентрирани в две групи: парични средства (в брой и по банкови сметки) и вземания от контрагенти.

Кредитен риск е основно рискът, при който контрагентите на Дружеството няма да бъдат в състояние да изплатят изцяло и в обичайно предвидените срокове дължимите от тях суми по търговските вземания.

Дружеството няма значителна концентрация на кредитен риск. Неговата политика е да не договаря кредитен период по-дълъг от 30 дни.

Събираемостта и концентрацията на вземанията се следи текущо, съгласно установената политика на Дружеството. Към датата на съставяне на финансовия отчет то няма несъбрани вземания.

24. Финансови инструменти и управление на финансовия риск (продължение)

Ликвиден риск

Ликвидният риск се изразява в негативната ситуация Дружеството да не бъде в състояние да посрещне безусловно всички свои задължения, съгласно техния падеж.

То провежда консервативна политика по управление на ликвидността, чрез която постоянно поддържа оптимален ликвиден запас парични средства и добра способност на финансиране на стопанската си дейност.

За да контролира риска, Дружеството следи за незабавно плащане на нововъзникналите задължения.

Дружеството осъществява наблюдение и контрол върху фактическите и прогнозните парични потоци по периоди напред и поддържане на равновесие между матуриретените граници на активите и пасивите на Дружеството.

Матуриретен анализ

По-долу са представени финансовите недеривативни активи и пасиви на Дружеството към датата на съставяне на финансовия отчет, групирани по остатъчен матуриретен, определен спрямо договорения матуриретен и парични потоци. Таблицата е изготвена на база недисконтирани парични потоци и най-ранна дата, на която вземането, респ. задължението е станало изискуемо. Сумите включват главници и лихви.

Финансови активи

	Без падеж (хил.лв.)	до 1 г. (хил.лв.)	1-5 г. (хил.лв.)	Общо (хил.лв.)
31 декември 2022				
Търговски вземания	-	200	-	200
Парични средства и еквиваленти	3 010	-	-	3 010
Общо:	3 010	200	-	3 210

Финансови пасиви

	Без падеж (хил.лв.)	до 1 г. (хил.лв.)	1-5 г. (хил.лв.)	Общо (хил.лв.)
31 декември 2022				
Търговски задължения	-	332	-	332
Задължения по лизингови договори	-	587	1 369	1 956
Задължения по заем	-	-	4 714	4 714
Общо:	-	919	6 083	7 002

Финансови активи

	Без падеж (хил.лв.)	до 1 г. (хил.лв.)	1-5 г. (хил.лв.)	Общо (хил.лв.)
31 декември 2023				
Търговски вземания	-	199	-	199
Парични средства и еквиваленти	2 983	-	-	2 983
Общо:	2 983	199	-	3 182

Финансови пасиви

	Без падеж (хил.лв.)	до 1 г. (хил.лв.)	1-5 г. (хил.лв.)	Общо (хил.лв.)
31 декември 2023				
Търговски задължения	-	417	-	417
Задължения по дългосрочен договор за лизинг	-	598	5 287	5 885
Задължения по заем	-	4 463	4 417	8 880
Общо:	-	5 478	9 704	15 182

24. Финансови инструменти и управление на финансовия риск (продължение)

Риск на лихвоносните парични потоци

Дружеството няма значителна концентрация на лихвоносни активи, с изключение на свободните парични средства по разплащателни сметки в банки, за това приходите и входящите оперативни парични потоци са в голяма степен независими от промените в пазарните лихвени равнища. Средствата по разплащателни сметки се олихвяват с лихвени проценти, съгласно тарифите на съответните банки, които се запазват относително постоянни за по-дълъг период от време. Ръководството на Дружеството текущо наблюдава и анализира неговата експозиция спрямо промените в лихвените равнища.

Управление на капиталовия риск

С управлението на капитала Дружеството цели да създава и поддържа възможности то да продължи да функционира като действащо предприятие и да осигурява съответната възвръщаемост на инвестираните средства на едноличния собственик, стопански ползи на другите заинтересовани лица и участници в неговия бизнес, както и да поддържа оптимална капиталова структура, за да се редуцират разходите за капитала. Дружеството текущо наблюдава осигуреността и структурата на капитала.

Дружеството контролира капитала на база на коефициент на задлъжнялост. Този коефициент се изчислява като нетния дълг се раздели на общия капитал. Нетния дълг се изчислява като от общите заеми се приспадат парите и паричните еквиваленти. Общият капитал се изчислява като собствения капитал се събере с нетния дълг.

	31 декември 2023 (хил.лв.)	31 декември 2022 (хил.лв.)
Нетен дълг	(15 139)	(4 850)
Общ капитал	(14 859)	665
Коефициент на задлъжнялост	-101.88%	729.32%

25. Условни задължения и поети ангажименти

На 14 декември 2022 г. Дружеството сключи договор за банкова гаранция с Банка ДСК за възстановяване на аванс. Банковата гаранция е издадена в полза на Изпълнителната агенция за насърчаване на малките и средните предприятия (ИАНСМП) в размер на 440 хил. лв. за обезпечаване на задължения на Насекомо ЕАД във връзка с договор 13ИФ 02-20 от 09 декември 2022 г. сключен м/у финансиращата организация ИАНСМП и Насекомо ЕАД за финансиране на проект „Иновативни услуги за новоизгряващи био-базирани индустрии: параметризиране на ключови индустриални индикатори за биовалоризация чрез насекоми на ниско стойностни растителни суровини“ по Националния иновационен фонд. Насекомо ЕАД има условно задължение до размера на издадената банкова гаранция - при невъзможност да осигури в тридневен срок достатъчно средства в случай на предявяване на искания от страна на ИАНСМП към банката за плащания по банковата гаранция. Вземането на банката за платената сума по гаранцията се оформя като ползван кредит, който е незабавно изискуем и от този момент се начислява законна лихва, до окончателното погасяване на сумата по така оформения кредит. Като обезпечение на всички вземания на банката по издадената банкова гаранция Насекомо ЕАД е поело следните ангажименти:

- първи по ред залог върху всички свои настоящи и бъдещи вземания за наличностите по всички отфрити понастоящем и в бъдеще банкови сметки на Насекомо ЕАД в банката;
- блокиране на цялата сума в размер на 440 хил. лв. – преведена от ИАНСМП преведена по сметката за авансово плащане, като Насекомо ЕАД може да се разпорежда с блокираните средства единствено с предварително писмено съгласие на банката.

Освен горепосочените - към 31.12.2023 г. Дружеството няма други съществени условни или поети ангажименти.

26. Свързани лица

Идентифициране на свързаните лица

Свързаните лица, с които Дружеството е извършило сделки през отчетния период, са акционерите - юридически лица, както и други свързани лица под общ контрол.

26.1. Сделки със свързани лица

Сделките между свързани лица са извършени на пазарен принцип и не се отличават от сделките между несвързани лица.

26.1.1 Финансови активи

	31 декември 2023 (хил. лв.)	31 декември 2022 (хил. лв.)
Инвестиции в други предприятия	54	105
	54	105

Инвестициите представляват инвестирани средства по договори за сформирание на ОГ Насекомо Биотор и ОГ Насекомо в предходни периоди. И двете оперативни групи са създадени в изпълнение на Процедура чрез подбор № BG06RDNP001-16.003 по подмярка 16.1. „Подкрепа за сформирание и функциониране на оперативни групи в рамките на ЕПИ“ по мярка 16 „Сътрудничество“ от Програма за развитие на селските райони в съответствие със Закона за задълженията и договорите.

26.1.2 Продажби към свързани лица

Продажби	31 декември 2023 (хил. лв.)	31 декември 2022 (хил. лв.)
ФлайДженетикс АД	810	795
	810	795

26.1.3 Вземания от свързани лица

Вземания (Текущи)	31 декември 2023 (хил. лв.)	31 декември 2022 (хил. лв.)
ФлайДженетикс АД	55	52
	55	52

26.1.4. Задължения към свързани лица

	31 декември 2023 (хил. лв.)	31 декември 2022 (хил. лв.)
По получени заеми и лихви	3 816	502
	3 816	502

През 2023 г. едноличният собственик Насекомо Би Ви превежда на граншове по договор за заем от месец август 2022 г. общо 1,683 млн. евро или 3 291 хил.лв, като през годината са начислени лихви по заеми към собственика в размер на 23 хил.лв.

26.1.5 Разходи към свързани лица

	31 декември 2023 (хил. лв.)	31 декември 2022 (хил. лв.)
Разходи за лихви по заеми	23	67
	23	67

16. Съвързани лица (продължение)

Разходи за лихви към свързани лица представляват начислени лихви по конвертируеми заеми предоставени от Насекомо Би Ви.

26. Събития, настъпили след датата на финансовия отчет

Не са възникнали коригиращи събития или значителни некоригиращи събития между датата на финансовия отчет и датата на одобрението му за издаване.

Във връзка с военния конфликт между Русия и Украйна, Дружеството няма пряка експозиция към Украйна, Русия и Беларус. На този етап ръководството не е в състояние да оцени надеждно въздействието върху общата икономическа ситуация и влиянието върху направените прогнози за бъдещото развитие, парични потоци и резултати от дейността на Дружеството.

През януари 2024 г. едноличният собственик Насекомо Би Ви набра допълнителни капиталови инвестиции на обща стойност 7,291 млн. евро, които ще бъдат използвани за подкрепа на дейността на Дружеството, както и за стартиране на първите големи индустриални проекти съвместно със стратегически партньори.